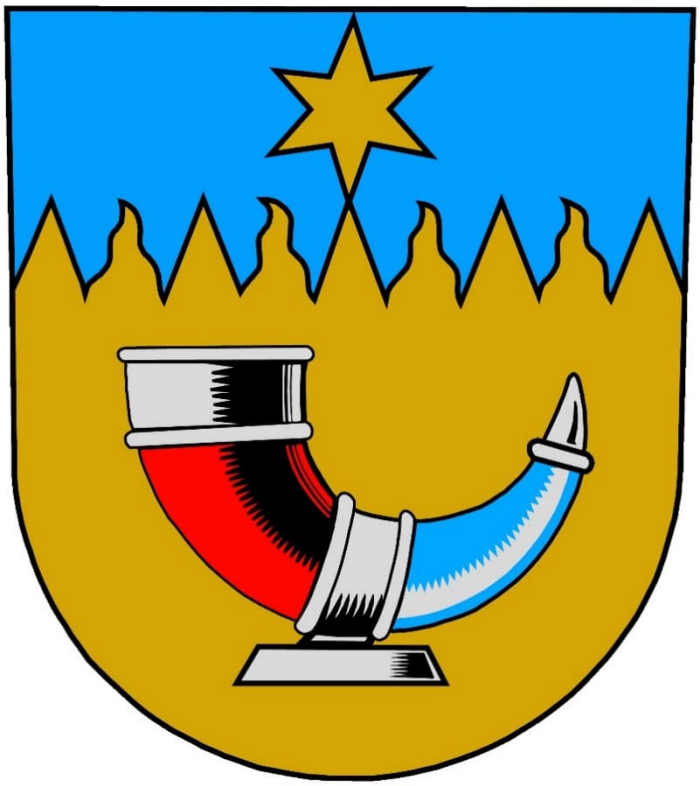
Taloussuunnitelma

2027 – 2029

Hämeenkyrön kunta

Kh 23.11.2026

Kv 7.12.2026

Sisällys

Kunnanjohtajan katsaus ... 3
Toimintaympäristö ja talouden kehitysnäkymät ... 5
Väestötietoja ... 5
Elinkeinorakenne ... 8
Työllisyys ... 8
Asuntorakentaminen ... 9
Yleinen taloudellinen tilanne ... 10
Verotulot ... 12
Valtionosuudet ... 13
Kuntastrategia 2035 Juuret maassa, katse tulevassa ... 13
Riskejä ... 14
Hyvinvointi ... 14
Hämeenkyrön ilmastotavoitteet ... 15
Henkilöstö ... 16
Kuntakonserni ... 17
Kokonaistalouden näkökulma ... 19
Tuloslaskelma ... 20
Rahoituslaskelma ... 25
Käyttötalous ... 27
Talousarvion tavoitteet ... 29
Hallintopalvelut ... 32
Sivistyspalvelut ... 37
Elinympäristöpalvelut ... 53
Investoinnit ... 66

Asiakirja täyttää saavutettavuusdirektiivin helppokäyttöisyysvaatimukset sekä lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta, 7 §.

Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2027 talousarvio pohjautuu juuri hyväksyttyyn Hämeenkyrö 2035 -strategiaan "Juuret maassa, katse tulevassa" ja on samalla uuden strategian ensimmäinen käytännön toimeenpanon väline. Strategian valmistelu toteutettiin laajassa yhteistyössä kuntalaisten, henkilöstön, luottamushenkilöiden, yritysten, yhdistysten ja muiden sidosryhmien kanssa.

Kunnan toimintaympäristö on edelleen haastava. Väestökehityksen muutokset vaikuttavat koko Suomeen, työllisyystilanne on edelleen vaikea ja kuntatalouteen kohdistuu epävarmuuksia, joihin emme voi itse suoraan vaikuttaa. Tulevan kevään eduskuntavaalit ja uusi hallitusohjelma tulevat muovaamaan myös kuntien taloudellista liikkumavaraa, milloin ja miten valtionosuusjärjestelmän uudistus toteutuu ja mikä on velkajarrun vaikutus kuntien talouteen? Samaan aikaan kuntalaisten odotukset palveluiden laadusta, sujuvasta arjesta ja kunnan kehittämisestä ovat täysin perusteltuja. Näitä asioita on pyritty yhteensovittamaan talousarvion valmistelussa.

Olemme viime vuosina onnistuneet tasapainottamaan kunnan taloutta, osin kipeidenkin päätösten kautta. Vuoden 2026 tilinpäätöksen ennakoidaan olevan noin 4,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen, ja taseeseen kertyy noin 5,8 miljoonaa euroa ylijäämää. Suurin ylijäämään aiheuttava tekijä on konsernin sisäinen kertaluonteinen luovutusvoitto, jonka kunta sai SOTE-kiinteistöyhtiön perustamisen yhteydessä.

Vuoden 2027 talousarvio on noin 1,2 miljoonaa euroa alijäämäinen, ja myös suunnitelmavuodet jäävät alijäämäisiksi. Talouden tasapainottamisen tarve ei siis ole poistunut. Uuden kuntastrategian perusta on kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko ja sen strategisena toimenpiteenä on ”pidämme talouden tasapainossa koko strategiakauden ajan”. Talouden vakauttamisen on jatkuttava koko suunnitelmakauden ajan, jotta pystymme turvaamaan vakaan tulevaisuuden.

Kunnan tärkein tehtävä on huolehtia kuntalaisten arjesta. Sen vuoksi talousarvion suurimmat panostukset kohdistuvat edelleen sivistyspalveluihin. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat uuden strategiamme keskiössä. Haluamme olla kunta, jossa lapsella on turvallinen kasvuympäristö, nuorella mahdollisuus löytää oma polkunsa ja perheillä toimiva arki. Tämä näkyy niin varhaiskasvatuksessa, kouluissa, vapaa-ajan palveluissa kuin hyvinvointityössäkin.

Strategian valmistelussa nousi vahvasti esille myös elinvoiman merkitys. Meidän on huolehdittava siitä, että Hämeenkyrö on jatkossakin kiinnostava paikka asua, yrittää ja investoida. Tästä syystä panostamme työllisyys- ja yrityspalveluihin, tonttimarkkinointiin sekä kunnan näkyvyyden kehittämiseen. Talousarvioon sisältyvä uusi viestintä- ja markkinointisuunnittelijan tehtävä on osa tätä kokonaisuutta. Kunnalla on paljon vahvuuksia, mutta niistä on myös osattava kertoa nykyistä paremmin.

Yksi Hämeenkyrön keskeisistä vahvuuksista on viihtyisä ja luonnonläheinen elinympäristö. Strategiassa asetimme tavoitteeksi vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimaa, mutta tämä edellyttää myös käytännön toimenpiteitä. Viheraluesuunnittelijan tehtävällä vastataan tarpeeseen kehittää puistoja, virkistysalueita, liikuntaympäristöjä ja taajamakuvaa suunnitelmallisesti. Kyse ei ole ainoastaan viheralueiden hoidosta, vaan kuntakuvan, asukkaiden hyvinvoinnin ja kunnan houkuttelevuuden pitkäjänteisestä kehittämisestä.

Vuoden 2027 investointiohjelma on noin 4,7 miljoonaa euroa. Investoinneissa näkyy ennen kaikkea vastuullinen omistajuus, joka on yksi strategian toimenpiteistä. Korjaamme ja ylläpidämme rakennuksia, huolehdimme vesihuollon toimintavarmuudesta, kehitämme liikenneympäristöä ja varaudumme tulevaisuuden tarpeisiin. Merkittävimpiä yksittäisiä kohteita ovat konserniyhtiöiden tukemiseen varattu 1,5 miljoonan euron määräraha sekä kunnantalon tuleviin tilaratkaisuihin liittyvä teknisen siiven peruskorjaus. Investoinnit eivät ole pelkkiä menoeriä. Ne ovat ratkaisuja, joilla varmistamme palveluiden jatkuvuuden, turvallisuuden ja kunnan omaisuuden arvon säilymisen myös tulevina vuosina.

Tässä talousarviossa näkyvät myös strategian pitkän aikavälin tavoitteet. Keskustan osayleiskaavan uudistaminen käynnistyy, ilmasto-ohjelman toimeenpano jatkuu ja tonttimarkkinointiin ja kunnan näkyvyyteen panostetaan. Haluamme hyödyntää Hämeenkyrönväylän tuomia mahdollisuuksia nykyistä paremmin ja vahvistaa Hämeenkyrön asemaa Tampereen kaupunkiseudun vetovoimaisena kuntana.

Tulevat vuodet eivät tule olemaan helppoja. Valtionosuuksiin liittyy epävarmuutta, työllisyyskehitys vaikuttaa suoraan kuntatalouteen ja investointitarpeita on enemmän kuin mitä tulorahoituksella pystymme kattamaan. Haasteista huolimatta uskon Hämeenkyrön mahdollisuuksiin. Sijaintimme Suomen vetovoimaisimman kaupunkiseudun välittömässä läheisyydessä, hyvät liikenneyhteydet, aktiivinen yrityskenttä sekä vahva yhteisöllisyys luovat hyvän perustan kunnan kehittämiselle myös tulevina vuosina.

Vuoden 2027 talousarvio ei ole vain kokoelma tuloja, menoja ja investointeja. Se on käytännön suunnitelma siitä, miten lähdemme toteuttamaan yhdessä rakentamaamme strategiaa. Taloudessa on edelleen tehtävää, mutta samalla meillä on paljon syitä uskoa Hämeenkyrön tulevaisuuteen.

Haluan kiittää henkilöstöä, luottamushenkilöitä ja kaikkia talousarvion valmisteluun osallistuneita hyvästä yhteistyöstä. Strategia on nyt hyväksytty. Vuonna 2027 siirrymme suunnittelusta tekoihin ja aloitamme uuden strategiakauden määrätietoisen toimeenpanon.

Johanna Rannanjärvi

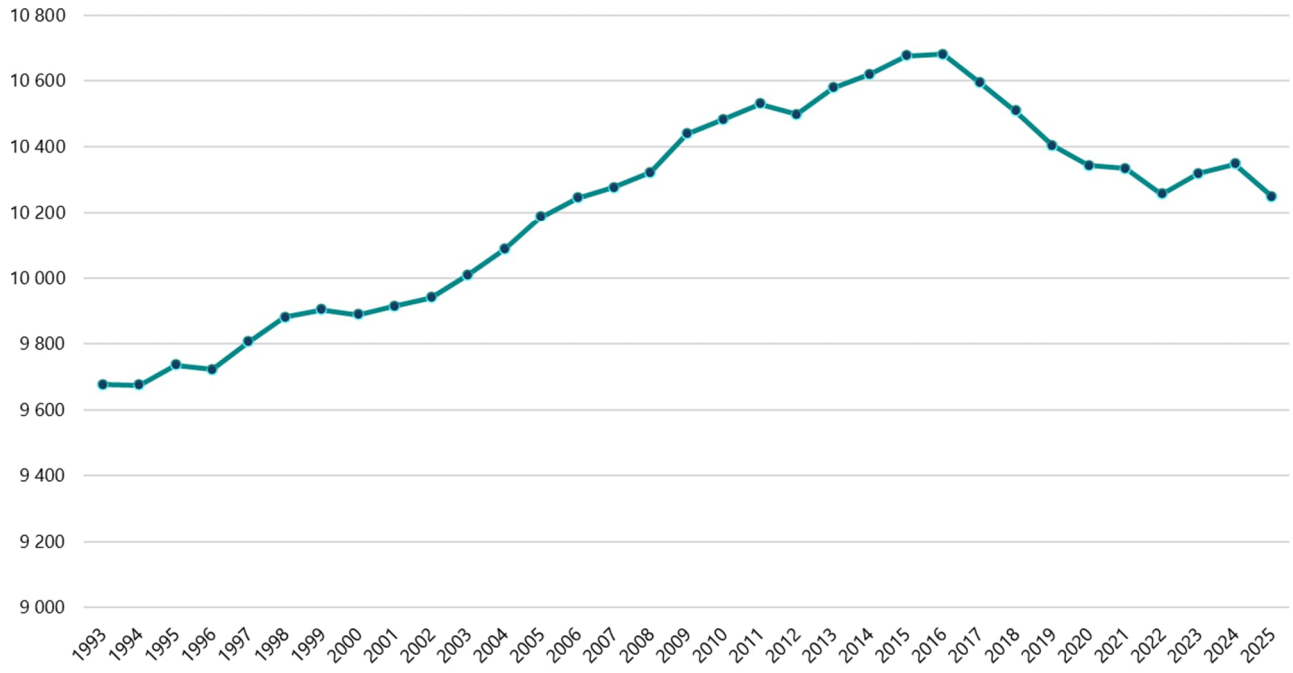
kunnanjohtaja

Toimintaympäristö ja talouden kehitysnäkymät

Väestötietoja

Väkiluku 31.12.2025 oli 10 249 (edellisenä vuonna 10 348 henkeä) (Tilastokeskus; väestönmuutosten ennakkotiedot). Syyskuun 2025 lopussa väkiluku oli 10 242. Muutos vuoden vaihteesta -7.

Kunnan väkiluku on ollut korkeimmillaan 1960-luvun alkupuolella, hieman yli 10 700 henkeä. 1980-luvulla väkiluku putosi noin yhdeksään tuhanteen henkeen. Tämän hetken väkiluku on vuoden 2006 tasoa.

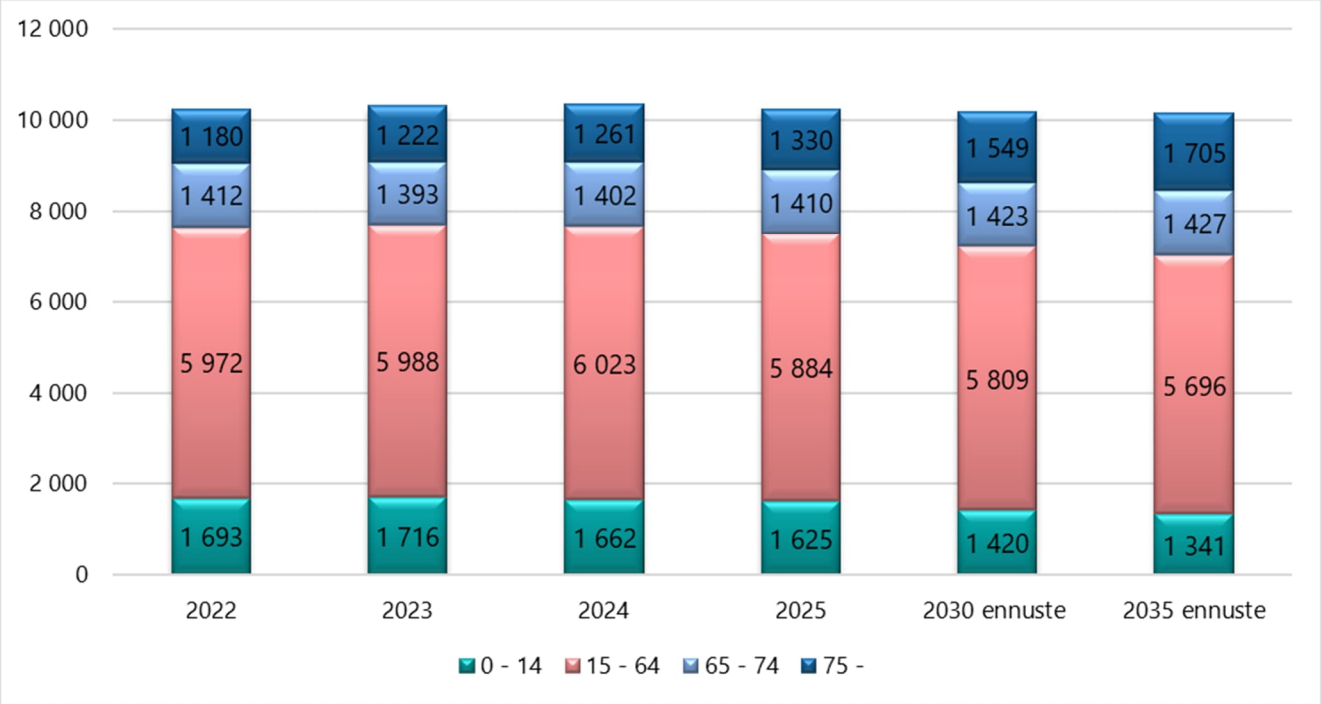
Lähde: Tilastokeskus; väestönmuutosten kuukausitiedot, joulukuu

Väestörakenne

	2022	2023	2024	2025	ennuste 2030	ennuste 2035
0 – 14	1 693	1 716	1 662	1 625	1 420	1 341
15 – 64	5 972	5 988	6 023	5 884	5 809	5 696
65 – 74	1 412	1 393	1 402	1 410	1 423	1 427
75 -	1 180	1 222	1 261	1 330	1 549	1 705
yhteensä	10 257	10 319	10 348	10 249	10 201	10 169

Lähde: Tilastokeskus; väestörakenne osa-alueittain, väestöennuste)

Väestörakenteen muutos noudattaa koko valtakunnan kehitystä, eli vanhempien ikäluokkien osuus väestöstä kasvaa ja lasten määrä vähenee.

Lähde: Tilastokeskus; väestörakenne osa-alueittain, väestöennuste

Väestön muutos

	2022	2023	2024	2025
Syntyneet	73	74	69	65
Kuolleet	152	125	118	126
Kuntien välinen tulomuutto	507	524	513	492
Kuntien välinen lähtömuutto	530	443	470	522
Maahanmuutto	27	36	36	19
Maastamuutto	5	7	11	17
Väkiluvun korjaukset	0	0	1	-1
Kokonaismuutos	-80	59	20	-90

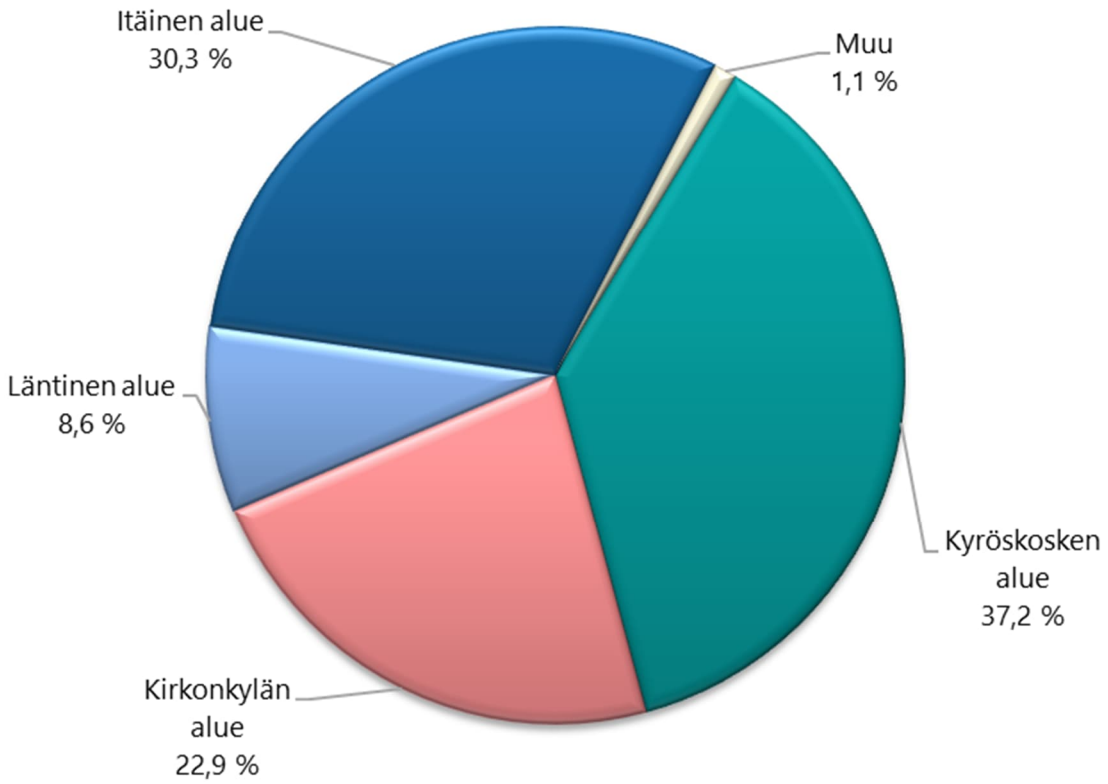
Lähde: Tilastokeskus; väestönmuutosten kuukausitiedot

Kuolleisuus on reilusti syntyvyyttä suurempaa.

Väestön jakautuminen alueittain

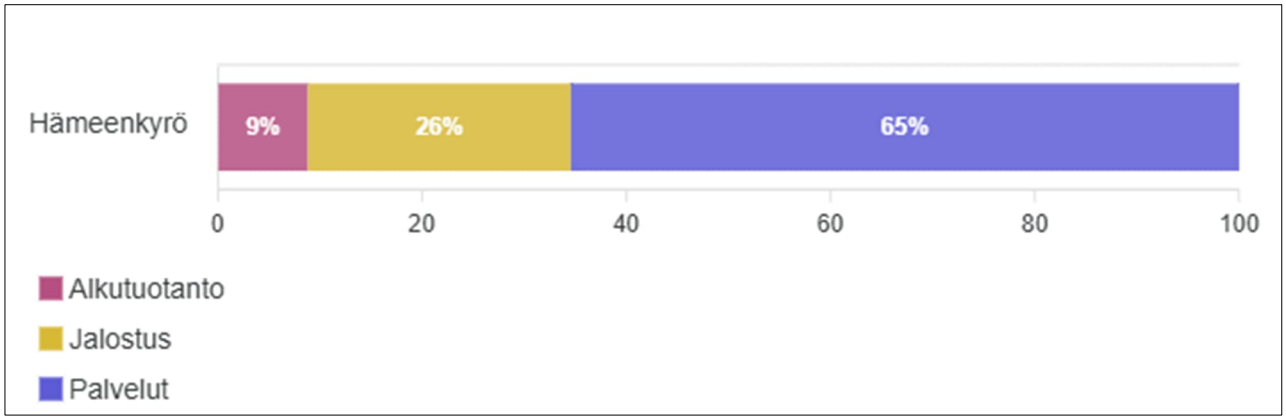
Alue	2022	2023	2024	2025
Kyröskoski	3 773	3 792	3 823	3 810
Kirkonkylä	2 373	2 397	2 405	2 342
Läntinen	905	904	885	882
Itäinen	3 112	3 125	3 135	3 107
Tuntematon	94	101	103	108

Lähde: Tilastokeskus; väestörakenne osa-alueittain)

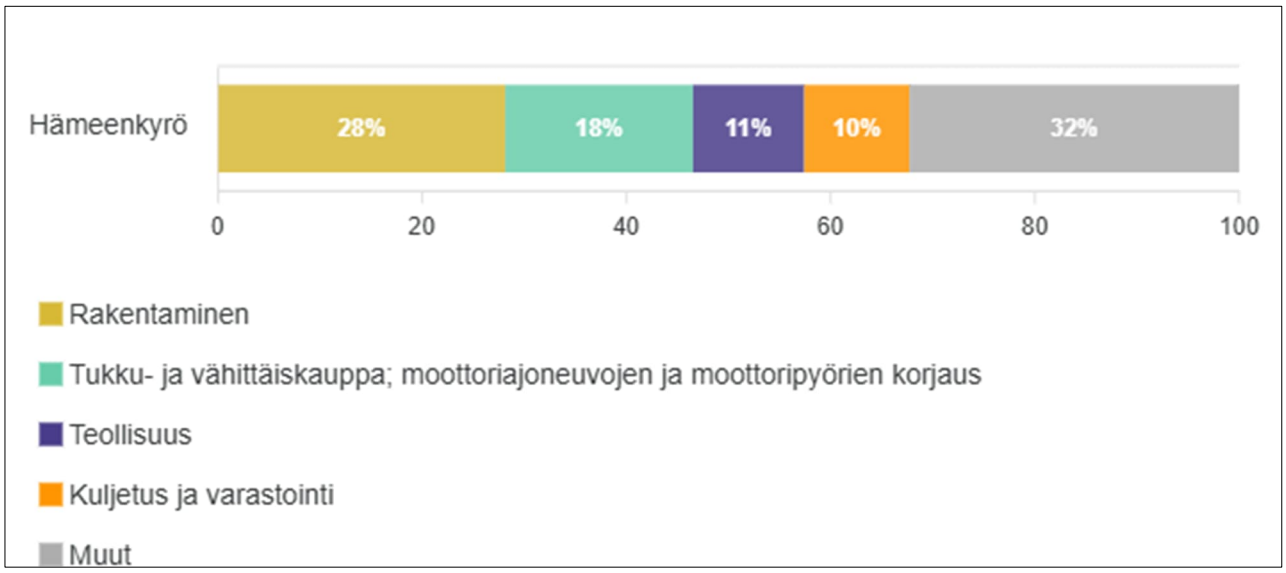
Elinkeinorakenne

Työpaikkajakauma

Lähde: Tilastokeskus

Toimialajakauma

Lähde: Tilastokeskus

Työllisyys

Pirkanmaan ja koko maan työttömyys on ollut poikkeuksellisen korkealla koko vuoden 2026. Koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä oli 324 871, kasvua vuoden takaiseen työttömien ja lomautettujen osalta oli 15 966 henkilöä. Työttömiä työnhakijoita Pirkanmaalla oli syyskuussa 2026 34 980, joka on 13 % työvoimasta ja maakunnista viidenneksi korkein. Kasvua vuoden takaiseen 14,6 % eli 4453 henkilöä. Hämeenkyrössä työttömien määrä syyskuussa 2026 oli 9,5 % (8,7) työvoimasta eli 48 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Työnhakija-asiakkaita on yhteensä marraskuun alussa 669 (734), heistä alle 30-

vuotiaita on 122 (115), joista työttömänä 89 (68) henkilöä.

Työvoiman määrä on noussut Hämeenkyrössä ollen syyskuun tilaston mukaan 4 807 (4746) henkeä. Työttömänä oli syyskuussa 459 (408) henkilöä. Näistä pitkäaikaistyöttömiä on 162 (165).
Avoimien työpaikkojen määrä on laskenut edellisen vuoden 10 paikasta 6 paikkaan.

Asuntorakentaminen

Lupatilasto 1.1.2026-23.10.2026

Lupatyyppi		**2026**
RL	Rakentamislupa	39
RLM	Muutoslupa	1
RJ	Rakentamisluvan jatko	22
P	Purkamislupa	1
PI	Ilmoitus purkamisesta	1
POI	Poikkeamislupa	8
MAI	Maisematyölupa	0
Yhteensä		**72**

Viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna olemme hieman jäljessä. Lopulliset vertailut voi tehdä vasta kokonaisesta vuodesta.

Valmistuneet asunnot 1.1.-23.10.2026

Vuosi	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
pientalot	17	18	34	14	26	16	14	8
rivitaloasunnot	0	0	0	0	0	0	0	0
kerrostaloasunnot	0	0	0	0	0	35	0	0
vapaa-ajan rakennus	0	1	0	0	0	0	0	5
yhteensä	17	19	34	14	26	51	14	13

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtionvarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous on toipumassa ja kehitys on ollut odotettua nopeampaa. Julkisen talouden rahoitusasema on silti edelleen vaikea. Ennusteen mukaan talouskasvu vuonna 2026 on 1,6 prosenttia, vuonna 2027 1,8 prosenttia ja vuonna 2028 1,5 prosenttia.

Inflaation arvioidaan pysyvän noin kahden prosentin tasolla. Talouteen vaikuttavia riskejä ovat energian hinnan nousu ja geopoliittiset kriisit.

Kotitalouden ostovoima on heikentynyt korkean hintatason, korkojen nousun, heikon työllisyystilanteen ja julkisen talouden sopeutustoimien seurauksena. Tilanteen arvioidaan paranevan asteittain. Kotitaloudet ovat varovaisia kuluttajia ja säästämisaste on korkealla tasolla.

Työllisyys on heikentynyt ja työttömyysasteen ennustetaan nousevan 10,3 prosenttiin. Vuodesta 2027 työllisyyden uskotaan alkavan kasvaa ja työttömyyden vähentyvän. Työllisyyden kehitys seuraa talouden elpymistä viiveellä. Heikko työllisyystilanne pitää työttömyyteen liittyvät menot korkeina kunnissa.

Julkisen talouden tila on ennustetusta talouskasvusta huolimatta heikko. Julkisen talouden alijäämä pysyy koko suunnitelmakauden yli kolmessa prosentissa BKT:sta. Julkinen velka kasvaa noin 90 prosenttiin BKT:sta. Julkisen talouden sopeutustarve vaikeuttaa kuntien rahoituksen lisäämistä.

Kuntatalous

Kuntien menoja lisäävät palkkaratkaisut, työttömyysetuuksien rahoitusvastuu, muiden menojen kasvupaine ja investointitarpeet. Verotulojen kasvua tukee talouden vahvistuminen, mutta valtionosuuksien leikkaukset ja indeksikorotusten rajoitukset heikentävät verorahoituksen kokonaisuutta.

Kuntien taloudellinen eriytyminen jatkuu. Väestökehitys, elinkeinorakenne ja palveluverkko vaikuttavat talouden tervehdyttämisen mahdollisuuksiin. Palvelutarpeen väheneminen ei poista kustannuksia samassa tahdissa, sillä palveluverkko ja henkilöstövähennykset toteutuvat yleensä viiveellä.

Kuntatalouden rahoitusasema on alijäämäinen ja sen uskotaan pysyvän sellaisena koko suunnitelmakauden. Kunnissa keskeinen haaste on investointien rahoitus.

Hämeenkyrön kunnan talous

Vuoden 2026 talousarvio hyväksyttiin alun perin ylijäämäisenä 3 milj. euroa. Ylijäämän aikaansai kertaluonteinen luovutusvoitto. Talousarviossa luovutusvoiton määräksi arvioitiin 3,5 milj. euroa. Luovutusvoitto korjattiin 3,7 milj. euroksi muutostalousarviossa.

Vuoden aikana on tehty kolme muutostalousarviota ja yksi tulee vielä joulukuussa.

Kunnalla on taseessa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää 1,6 milj. euroa. Vuonna 2026 ylijäämää kertyy lisää ja vuoden lopun ylijäämän määrä on noin 5,8 milj. euroa.

Kunnan lainamäärä on pienentynyt viime vuosina. Lainamäärä oli suurimmillaan 51 milj. euroa vuonna 2018. Sen jälkeen lainamäärä on vähentynyt joka vuonna. Kuluvan vuoden lopun lainamäärä on noin 32 milj. euroa.

Vuoden 2027 talousarvion valmistelu

Talousarvion kanssa samaan aikaan valmisteltiin uutta kuntastrategiaa Juuret maassa, katse tulevassa.

Taloussuunnitelman valmistelu alkoi keväällä. Taloussuunnitelman 2027-2029 valmistelua varten teetettiin painelaskelma. Painelaskelma esiteltiin luottamushenkilöille keväällä. Painelaskelma osoitti kunnan talouden vakauttamisen tarpeen suunnitelmavuosina.

Talousarviota on valmisteltu hallituksen linjaamien periaatteiden mukaiseksi. Tähän talousarvioon ei otettu enää erillistä vakauttamistoimien taulukkoa, vaikka talouden vakauttamisen tarve jatkuukin koko suunnitelmakauden.

Verotulot

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton verotulojen ennustekehikon perusteella.

1 000 euroa	TP 2025	alkup. TA 2026	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnallisvero	19 366	22 700	22 840	23 900	24 200	25 000
Kiinteistövero	2 307	2 950	2 950	3 000	3 000	3 000
Yhteisövero	1 179	1 170	1 170	1 300	1 300	1 400
Yhteensä	19 366	26 820	27 020	28 200	28 500	29 400

Tuloveroprosentti vuonna 2027 on 10,2. Suunnitelmavuosien veroprosentti on sama.

Kiinteistöveroprosentit ovat sama koko suunnitelmakauden. Kiinteistöveroissa on otettu huomioon kiinteistöveroselvityksen toteuttamisen myötä tulevat kiinteistöverot.

	2027
Yleinen	1,05 %
Maapohja	1,30 %
Vakituinen asunto	0,53 %
Muut asunnot	1,15 %
Voimala	3,10 %
Rakentamattomat tontit	4,50 %
Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %

Valtionosuudet

Valtionosuudet vuodelle 2027 on arvioitu ministeriöiden antamien ennakkolaskelmien tietojen perusteella. Vuoden 2027 valtionosuudet ovat vuotta 2026 pienemmät, koska valtionosuusprosenttia pienennettiin ja vuoden 2026 leikkaus jätettiin voimaan.

Suunnitelmavuosien 2028–2029 valtionosuudet on arvioitu kokonaistasolla vuotta 2027 suuremmiksi. Tarkka arvio on mahdotonta tehdä, sillä suunnitelmavuosien valtionosuuspäätökset tehdään uuden hallitusohjelman aikana.

1 000 euroa	**TP 2025**	**alkup. TA 2026**	**MTA 3/2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Kunnan peruspalv.vos	8 911	9 660	9 620	9 190		
Siitä: Verotuloihin perust. vos tasaus	3 828	4 540	4 500	4 640		
Opetus- ja kultt.t.valt.osuus	-1 304	-1 270	-1 400	-1 450		
Verotulomenetysten korvaus	921	910	880	1 060		
Yhteensä	8 528	9 300	9 100	8 800	9 300	9 300

Kuntastrategia 2035 Juuret maassa, katse tulevassa

Uusi kuntastrategia hyväksyttiin valtuustossa 9.11.2026. Strategia määrittelee Hämeenkyrön olevan kasvava, yhteisöllinen ja elinvoimainen kunta, jossa hyvä arki, vahva identiteetti, kulttuuri ja maaseutu houkuttelevat asukkaita ja yrityksiä.

Strategiassa määritellyt arvot ovat yhteisöllisyys, vastuullisuus, rohkeus ja luonnonläheisyys.

Strategian neljä tavoitetta ovat

- paras arki lapsille, nuorille ja perheille
- kasvua omista vahvuuksista
- yhteisöllinen ja osallistava Hämeenkyrö
- luonnosta voimaa

Tavoitteet saavutetaan kestävän talouden ja vaikuttavan päätöksenteon avulla.
Koko talousarvio ja kaikki tavoitteet perustuvat uuteen kuntastrategiaan.

Riskejä

Talousarvion laadintaan liittyy aina riskejä. Strategisena riskinä on oikean arvion tekeminen tulevien vuosien talouteen vaikuttavista asioista. Iso osa asioita on sellaisia, joihin emme voi itse suoraan vaikuttaa.

Talousarvioon ja -suunnitelmaan sisältyvät isoimmat kokonaisuutta koskevat riskit

- Valtionosuudet. Vuonna 2027 on eduskuntavaalit ja siitä seuraa uusi hallitus, jonka hallitusohjelmaan sisältyy varmasti valtionosuuksiin vaikuttavia asioita
- Lainsäädäntöriski. Lähivuosina kunnille voi tulla uusia tehtäviä, joita emme voi vielä aavistaa. Myös olemassa olevan lainsäädännön vaatimukset voivat muuttua. Normienpurku on todellisuudessa lisännyt kunnan toiminnalle asetettuja normeja.
- Lainojen korko on merkittävä taloudellinen riski. Suunnitelmakaudelle ajoittuu noin 30 milj. euron lainojen ottaminen.
- Alijäämäinen suunnitelmakausi. Kolmen vuoden suunnitelmakaudella jokainen vuosi on alijäämäinen. Alijäämäiset vuodet eivät ole strategian kestävän talouden tavoitteen mukaisia.
- Talouden vakauttamisen epäonnistuminen. Taloussuunnitelmaan ei ole tehty erillistä vakauttamisosaa. Koko taloussuunnitelma on kuitenkin laadittu vakauttamisen hengessä ja laadinnan perustana on ollut edetä kohti vuotta, jolloin talousarvio olisi ylijäämäinen. Se ei kuitenkaan toteudu tällä suunnitelmakaudella. Tulevina vuosina on menotaso saatava tasapainoon tulojen kanssa.

Hyvinvointi

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hämeenkyrön hyvinvointisuunnitelman 2025–2029 kokouksessaan 10.11.2025. Sen tavoitteet koskevat valtuustokautta 2025–2029. Laaja hyvinvointisuunnitelma on rakennettu yhtenäisenä ja se sisältää kaikkein ikäryhmien lakisääteiset suunnitelmat. Väestön hyvinvoinnin muutoksista ja tavoitteiden toimeenpanosta raportoidaan valtuustolle myös vuosittaisessa hyvinvointiraportissa sekä osavuosikatsauksissa.

Hämeenkyrön hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat samansuuntaiset hyvinvointialueen voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman kanssa. Tämä mahdollistaa yhdensuuntaisen työn hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Suunnitelman toimenpiteitä päivitetään osana vuosittaista raportointia, jolloin niiden kautta voidaan nopeammin suunnata työtä tarpeiden ja resurssien mukaisesti.

Laajan hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat

- Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö
- Liikkuminen ja aktiivisuus
- Hyvinvointia edistävät valinnat
- Osallisuus ja yhteisöllisyys

Hyvinvoinnin edistämisen työtä tehdään kunnan kaikilla palvelu- ja vastuualueilla. Parhaimmillaan eri toimijoiden tavoitteellisella ja suunnitelmallisella yhteistyöllä annetaan kuntalaisille edellytyksiä entistä enemmän hyvinvoivaan arkeen. Yhteistyötä tehdään kunnan sisäisten hyte-ryhmien; hyvinvointiryhmä, perhekeskuksen ohjausryhmä ja opiskeluhuollon ohjausryhmä kautta. Näiden toimintaa tukevat osallisuusryhmät nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto, lasten parlamentti ja kulttuuriparlamentti sekä yhdistysfoorumit. Alueellista yhteistyötä tehdään arjessa hyvinvointialueen eri palveluiden kanssa, mutta myös ylätasolla eri yhteistyöryhmissä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn taloudellinen hyöty saadaan kunnille osana valtionosuutta maksettavasta HYTE-kertoimesta. HYTE-kerroin rakentuu tulosindikaattoreista, joilla kuvataan väestön hyvinvoinnin tilaa sekä prosessi-indikaattoreista, joilla kuvataan kunnan toimia hyvinvoinnin edistämiseksi. Hämeenkyrön HYTE-kerroin on ollut hyvällä tasolla ja maksettu HYTE-osuus on noin 210 000 euroa.

Hämeenkyrön ilmastotavoitteet

Hämeenkyrössä on tehty tavoitteellista ilmastotyötä systemaattisesti jo vuodesta 2017. Valtuusto päätti 13.3.2017, että kunta liittyy Pirkanmaan ensimmäisenä kuntana hiilineutraaliutta tavoittelevien kuntien ns. Hinku-verkostoon, jota koordinoi Suomen Ympäristökeskus (Syke). Verkosto on vuonna 2008 Suomen ympäristökeskuksen perustama ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-kunnat ovat asettaneet tavoitteekseen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 prosenttia ajassa 2007-2030.

Ilmasto-ohjelma 2030 hyväksyttiin valtuustossa 16.12.2024.

Ilmasto-ohjelma määrittelee toimenpiteet Hinku- saavuttamiseksi. Jo tehdystä ilmastotyöstä on mukana esimerkkejä toimenpiteistä. Ilmasto-ohjelman katse on kuitenkin tulevaisuudessa ja aikajänne ulottuu kunnan ilmastotavoitteen mukaisesti vuoteen 2030. Ilmastonmuutos ei noudata valtio- tai kuntarajoja, joten yhteistyötä tehdään ja Hämeenkyrö on aktiivinen verkostoituja ilmastotyössään. Hämeenkyrön ilmasto-ohjelma toteuttaa myös YK:n Agenda 2030 –tavoitteita.

Ilmasto-ohjelman toteutuminen raportoidaan valtuustolle tilinpäätöksen 2026 yhteydessä. Kunnan ilmastotyöryhmänä toimii kunnan johtoryhmä.

Henkilöstö

Henkilöstösuunnitelma tehdään erillisenä asiakirjana. Siinä on tarkempia tietoja henkilöstöstä ja se sisältää myös koulutus- ja työhyvinvointisuunnitelman.

Kevan, (kunta-alan, valtion, kirkon ja Kelan henkilöstön eläkelaitos) ennusteen mukaan kunnan palveluksesta eläkkeelle siirtyy talousarvio- ja suunnitelmavuosina keskimäärin 13 työntekijää vuodessa (ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt). Tehtävien vapautuessa selvitetään mahdollisuudet toiminnallisiin uudistuksiin tuottavuuden parantamiseksi. Vapautuvien virkojen tai toimien täyttäminen käsitellään palvelualueilla palvelujohtajan johdolla. Palvelujohtajat tuovat rekrytoinnit johtoryhmän käsittelyyn.

Talousarvio sisältää seuraavat henkilöstömuutokset:

Vastuualue	Toimen tai viran tehtävänimike	Muutos
Elinympäristöpalvelut	viheraluesuunnittelija, nimike täsmentyy myöhemmin	uusi tehtävä
Hallintopalvelut	viestintä- ja markkinointisuunnittelija	uusi tehtävä
Sivistyspalvelut	apulaisrehtorit	vararehtorien muutos apulaisrehtoreiksi

Kuntakonserni

Kuntakonserni 2027 muodostuu seuraavista tytäryhteisöistä ja osakkuusyhteisöistä:

Hämeenkyrön kunnan tytäryhteisöt ja omistusosuus:

Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy	100 %
Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Jokimetsä	100 %
Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo Oy	100 %
Hämeenkyrön Jäähalli Oy	100 %
Hämeenkyrön Vesi Oy	50 %
Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö	100 %
Hämeenkyrön Vuokratilat Oy	100 %

Yhtiöiden toiminta

- Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy ja Kiinteistö Oy Hämeenkyrö Jokimetsä ovat vuokrataloyhtiöitä, Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy:llä on myös asuntoja erityisryhmille
- Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo ylläpitää Puronsuun alueella olevaa kiinteistöä, josta kunta on vuokrannut osan tiloista ulkopuolisille toimijoille ja osassa kiinteistöä ylläpitää palvelutoimintaa.
- Hämeenkyrön Jäähalli Oy ylläpitää jäähallia Kyröskoskella.
- Hämeenkyrön Vesi Oy on Sastamalan kaupungin kanssa yhteinen yhtiö, joka käsittelee ja toimittaa vettä Sastamalaan ja Hämeenkyröön.
  Yhtiöllä on vedenottamo Ulvaanharjulla Hämeenkyrössä.
- Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö omistaa Kotorinteen kiinteistöt ja veteraanitalon
- Hämeenkyrön Vuokratilat Oy omistaa hyvinvointialueelle vuokrattavat rakennukset terveyskeskus, Kurjenmäkikoti, Siljankoti ja päivätoimintakeskus.

Kuntalain 14 §:ssä säädetään valtuuston tehtäväksi omistajaohjauksesta ja konserniohjeesta päättäminen. Konserniohje ja omistajapoliittiset linjaukset hyväksyttiin keväällä 2025. Konserniohjeessa määritellään omistajaohjauksen periaatteet ja käytännön toteutus.

Kunnanhallitus on ohjeistanut konserniyhtiöt raportoimaan kunnalle tavoitteiden toteutumisesta osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä. Konserniraportointiin ja tapaamisiin on laadittu vuosikello. Kunta antaa käytännön ohjeet. Hallitus tapaa konserniyhtiöiden hallitukset kerran vuodessa. Konsernijohto ja toimitusjohtajat tapaavat tarpeen mukaan.

Useimpien konserniyhtiöiden taloudellinen asema toiminnan ja lainanhoitomenojen rahoittamiseksi on vaikeutunut selvästi. Yhtiöissä on myös kasvavaa korjausvelkaa. Kunnan on todennäköisesti pääomitettava yhtiöitä suunnitelmakaudelle. Kunta on joutunut antamaan yhtiöille lyhytaikaista rahoitusta maksuvalmiuden ylläpitoon.

Konsernin tavoitteet ovat samassa taulukossa, kaikki tavoitteet eivät koske kaikkia yhtiöitä.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuutaho
Vuokra-asuntokannan tehokas käyttöönotto	Tavoitetaso: käyttökelpoiset asunnot vuokrattuina Mittari: täyttöaste	Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy, Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä ja Vanhustentalosäätiö
Konserniyhtiöt toteuttavat kunnan strategiaa erityisesti kestävän talouden suunnittelun osalta	Tavoitetaso: Yhtiö käsittelee uuden kuntastrategian tavoitteet hallituksen kokouksessa ja laatii omat yksityiskohtaiset tavoitteet niiden perusteella. Yhtiö toteuttaa kunnan arvoja. Mittari: Kuntastrategia on käyty yhtiön hallituksessa läpi ja tehty sen perusteella omat tavoitteet. Yhtiö raportoi kunnan arvojen toteutumisen omassa toiminnassaan.	Yhtiöt vastaavat toteutuksesta. Raportointi kunnan ohjeen mukaisesti.
Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsän talouden tervehdytys	Tavoitetaso: Yhtiö luopuu tappiota tuottavista vuokrataloista. Mittari: Talot on myyty.	Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä
Hämeenkyrön Teollisuustalo Oy:n tulevaisuuden ratkaisu	Tavoite: Yhtiö myy omistamansa rakennuksen. Rakennuksen myynnin jälkeen kunta lakkauttaa yhtiön. Mittari: Rakennus on myyty. Yhtiön lakkautus on käynnissä.	Kunta ja yhtiö yhteistyössä
Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö selviää ilman kunnan tukea	Tavoite: Säätiö ei tarvitse kunnan tukea lähivuosina, vaan saa sopeutettua toiminnan tulojensa mukaiseksi. Mittari: Kunnan tukea ei tarvita.	Vanhustentalosäätiö

Kokonaistalouden näkökulma

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta määrätään Kuntalain 110 §:ssä. Talousarviossa hyväksytään kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan ja konserniyhtiöiden toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä on katettava enintään neljän vuoden kuluessa.

Talousarvion käyttötalousosassa tavoitteet hyväksytään palvelualueille ja määrärahat vastuualueille.

Tuloslaskelman keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaisen toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelmapoistot.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille.

Rahoitussuunnitelmalla osoitetaan, miten kunnan menot rahoitetaan.

Tuloslaskelma

1 000 euroa	TP 2025	alkup. TA 2026	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	7 844	4 836	5 039	4 773	4 850	4 929
Toimintakulut	-35 943	-36 121	-35 483	-37 104	-38 284	-39 376
Toimintakate	**-28 100**	**-31 285**	**-30 445**	**-32 331**	**-33 434**	**-34 447**
Verotulot	22 851	26 820	27 020	28 200	28 500	29 400
Valtionosuudet	8 528	9 300	9 100	8 800	9 300	9 300
Korkotuotot	44	50	50	50	50	50
Muut rahoitustuotot	331	100	100	100	100	100
Korkokulut	-645	-800	-800	-860	-860	-960
Muut rahoituskulut	-18	-30	-30	-30	-30	-30
Vuosikate	**2 991**	**4 155**	**4 995**	**3 929**	**3 626**	**3 413**
Poistot ja arvonalentumiset	- 5713	-4 700	-4 600	-4 700	-4 700	-4 800
Arvonalentumiset						
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	3 500	3 700	-500	0	0
Tilikauden tulos	**-2 722**	**2 955**	**4 095**	**-1 271**	**-1 074**	**-1 387**
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	77	77	77	77	77	77
Tilikauden yli/ali-jäämä	**-2 644**	**3 032**	**4 172**	**-1 194**	**-997**	**-1 310**

Vuoden 2026 neljäs muutostalousarvio hyväksytään valtuustossa 7.12.2026.

Tuloslaskelman sitovuus
Tuloslaskelman sitovia euroja ovat toimintakate, verotulot, valtionosuudet, rahoitus- ja korkokulujen ja -tuottojen netto.

Tuloslaskelma 2027 - 2029

Tuloslaskelma osoittaa sen, riittääkö tulorahoitus palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin ja poistoihin. Vakaan taloudenhoidon perusta on se, että toiminnan menot sopeutetaan tuloihin.

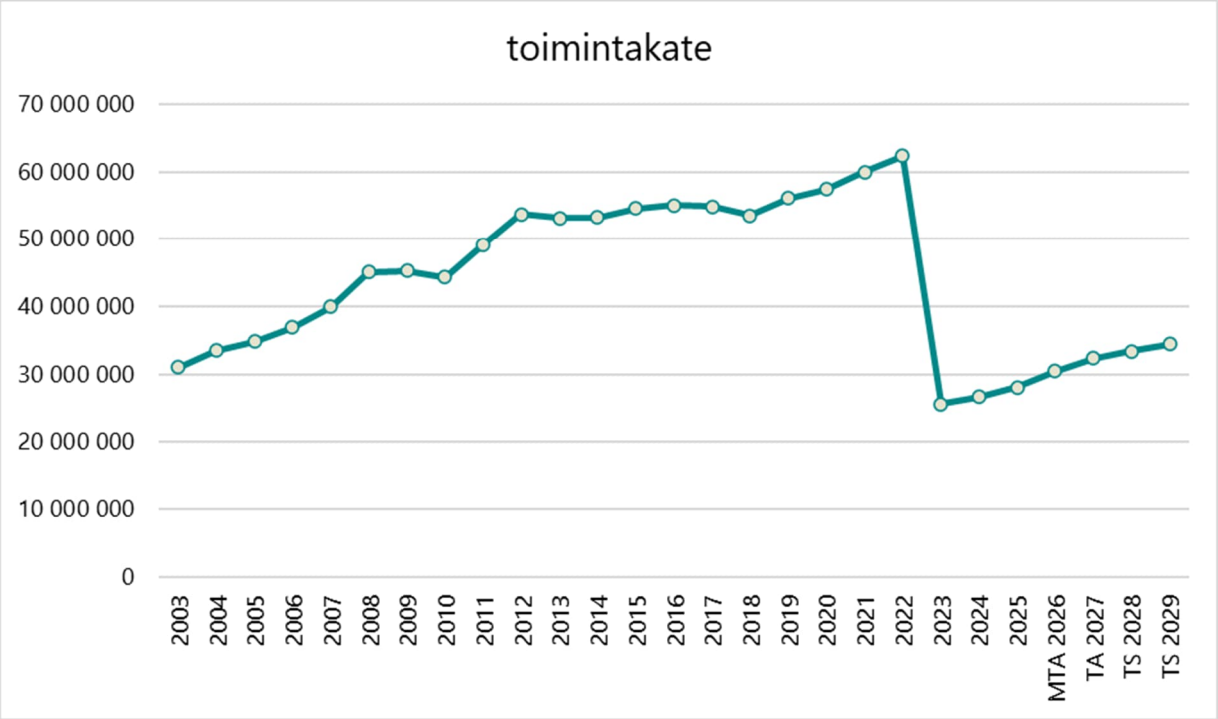
Kunnan talous on tasapainossa jos
- vuosikate on positiivinen sekä vähintään poistojen suuruinen ja
- sillä ei ole taseessa alijäämää eikä sitä kerry suunnitelmavuosinakaan
- velkamäärä on kohtuullinen ja pystytään hoitamaan tulorahoituksella.

Kunnan talous ei ole tasapainossa ensimmäisen kriteerin mukaan. Vuosikate on positiivinen, mutta on poistoja pienempi. Toinen kriteeri täytyy osittain. Taseessa ei ole alijämää, mutta sitä kertyy suunnitelmavuosina.

Suunnitelmakausien toimintakate ei toteudu suunnitellulla tavalla ilman toimenpiteitä. Vakauttamistoimia on jatkettava koko suunnitelmakauden ja menot eivät saa kasvaa tuloja enempää. Tilikauden tulos on saatava lähelle nollaa.

Toimintakate, ulkoiset menot ja tulot

Toimintakate on toimintatuottojen ja kulujen erotus, se kertoo paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnan tuloslaskelmassa aina miinusmerkkinen.

Toimintakatteen iso pudotus 2023 johtuu hyvinvointialueelle siirtyneistä toiminnoista ja euroista. Suunnitelmavuosien 2027-2028 toimintakate on arvioitu sillä perusteella, että menojen kasvuvauhti saadaan vakautettua ja tulot kasvavat ennusteiden mukaisesti.

Rahoitustuotot – ja kulut

Rahoitustuottoja ovat korkotuotot antolainoista, kuntayhtymien peruspääomista ja kunnan maksuliikennetileiltä. Korkokuluja ovat lainojen korot ja viivästyskorot.

Korkotuottoja arvioidaan olevan 50 000 euroa.

Korkokuluihin arvioidaan 860 000 euroa. Ne ovat vieraan pääoman korkoja. Pitkäaikaisia lainoja maksetaan pois lainaohjelmien mukaisesti. Vuonna 2027 uusitaan 10 milj. euron kertalyhenteinen laina. Korkotason nouseminen on suojauksesta huolimatta merkittävä riski kunnan toiminnassa.

Kunnalla on koronvaihtosopimus, joka nykyisellä korkotasolla on kunnalle edullinen ja kunta on saanut siitä tuottoja. Korkojen vaihtuminen voi muuttaa tilanteen. Koronvaihtosopimus on kiinni 20 milj. euron lainassa, joka erääntyy maksettavaksi 2028 lopussa. Vuodelle 2029 on varauduttu korkotason nousuun.

Rahoitustuloja ovat kuntayhtymien peruspääomien korot, osinkotulot ja sijoitusten myyntivoitot. Rahoitustulojen arvioidaan olevan 100 000 euroa.

Rahoituskuluja ovat sijoitusomaisuuden myyntitappiot ja omaisuudenhoidon menot. Rahoitusmenoja on arvioitu 30 000 euroa.

Vuosikate

1 000 euroa	TP 2025	alkup. TA 2026	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	2 991	4 155	4 995	3 929	3 626	3 413

Vuosikate eli kunnan rahoitustulos ilmoittaa sen, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Jos vuosikate on poistojen suuruinen, kunnan talous on tuloslaskelman valossa tasapainossa. Vuosikate on poistojen määrää pienempi jokaisena suunnitelmavuotena.

Poistot

1 000 euroa	TP 2025	alkup. TA 2026	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	-5 713	-4 700	-4 600	-4 700	-4 700	-4 800

Poistot ovat kunnan omaisuuden jaksotettuja vuosikuluja. Vuoden 2027 poistoiksi on arvioitu 4,7 milj. euroa. Poistoissa varaudutaan poistosuunnitelman muuttamiseen vuoden 2028 alusta ja sen seurauksen tulee ylimääräisiä poistoja vuodelle 2027. Vuonna 2029 poistojen määrä kasvaa, koska sinä vuonna alkavat mm. kunnan hallinnon toimitilaratkaisun

poistot.

Satunnaiset tuotot ja kulut; kertaluonteinen tappio

Kunta on antanut omistajaohjauksen Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo Oy:lle myydä omistamansa rakennus. Talousarviota tehtäessä yhtiö on laittanut myyntiin rakennuksen. Rakennuksen myynnin jälkeen on tarkoitus purkaa yhtiö.

Yhtiön purkamisen seurauksena yhtiön purkamishetken tase-erät siirtyvät kunnalle osakeomistusta vastaan. Tästä arvioidaan aiheutuvan kunnalle noin puolen miljoonaa euron kertaluonteinen yli/alijäämän vähentyminen. Tämä on laitettu taloussuunnitelmaan vuodelle 2027.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Positiivinen tulos lisää kunnan vapaata pääomaa ja negatiivinen tulos syö sitä. Positiivisesta tuloksesta on mahdollisuus tehdä varauksia.

Tilikauden tulos on vuonna 2027 alijäämäinen. Suunnitelmakauden vuodet 2027 ja 2028 ovat alijäämäisiä.

1 000 euroa	TP 2025	alkup. TA 2026	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	-2 722	2 955	4 095	-1 271	-1 074	-1 387

Poistoero

Poistoero tuloslaskelmaan tulee siitä, että investointi on rahoitettu varauksella.

Tilikauden yli/alijäämä

1 000 euroa	TP 2025	alkup. TA 2026	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	-2 644	3 032	4 172	-1 194	-997	-1 310

Alijäämän kattamisvelvoite

Kuntalain 110 §:ään sisältyy alijäämän kattamisvelvollisuus eli taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena. Kunnan on taloussuunnitelman yhteydessä päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla kattamaton alijäämä katetaan.

Kuntalain 118 § määrää arviointimenettelyn erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa

olevalle kunnalle. Kunta joutuu arviointimenettelyn piiriin, ellei kunta ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kuntakonsernin luvut täyttävät tietyt raja-arvot kahtena peräkkäisenä vuonna.

Kaikki suunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä ja suunnitelmakauden yhteenlaskettu alijäämä on noin 3,4 milj. euroa. Vuoden 2026 lopussa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää on noin 5,8 milj. euroa. Suunnitelmakaudella kertynyt alijäämä voidaan kattaa edellisiltä vuosilta kertyneellä ylijäämällä.

kertynyt yli/alijäämä

1 000 euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	1 592	5 764	4 570	3 573	2 263

Rahoituslaskelma

1 000 euroa	**TP 2025**	**alkup. TA 2026**	**MTA 3/2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 991	4 156	4 995	3 929	3 626	3 413
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-128	-100	-100	-70	-70	-70
Investointimenot	-2 258	-3 543	-4 623	-4 706	-4 850	-4 122
Rahoitusosuudet investointimenoihin	101	0	0	0	300	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	148	150	150	150	150	150
Toiminnan ja investointien rahavirta	**854**	**663**	**442**	**-697**	**-844**	**-629**
Antolainauksen muutos						
Antolainasaamisten lisäys						
Antolainasaamisten vähennykset	21	17	17	14	14	14
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	10 000	10 000	11 000	21 000	500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-512	-10 460	-10 460	-467	-20 467	-467
Lyhytaikaisen lainojen muutos	0	0	0	-9 500	0	0
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	**-14**					
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutos	**-628**					
Korottomien velkojen muutos	**-303**					
Rahoituksen rahavirta	**-1 435**	**-443**	**-443**	**1 047**	**547**	**47**
Rahavarojen muutos	**-581**	**220**	**-21**	**350**	**-297**	**-582**

Rahoituslaskelman euroista sitova on pitkäaikaisten lainojen nettomuutos.

Rahoituslaskelman avulla tarkastellaan tilikauden toiminnan rahoitusta. Rahoituslaskelmassa esitetään tulorahoituksen ja investointien määrät sekä rahoitustoiminnan muutosten määrä. Näiden summa osoittaa kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Varsinainen toiminta ja investoinnit

Vuosikate tulee tuloslaskelmasta ja investointien määrä talousarvion investointiosasta.

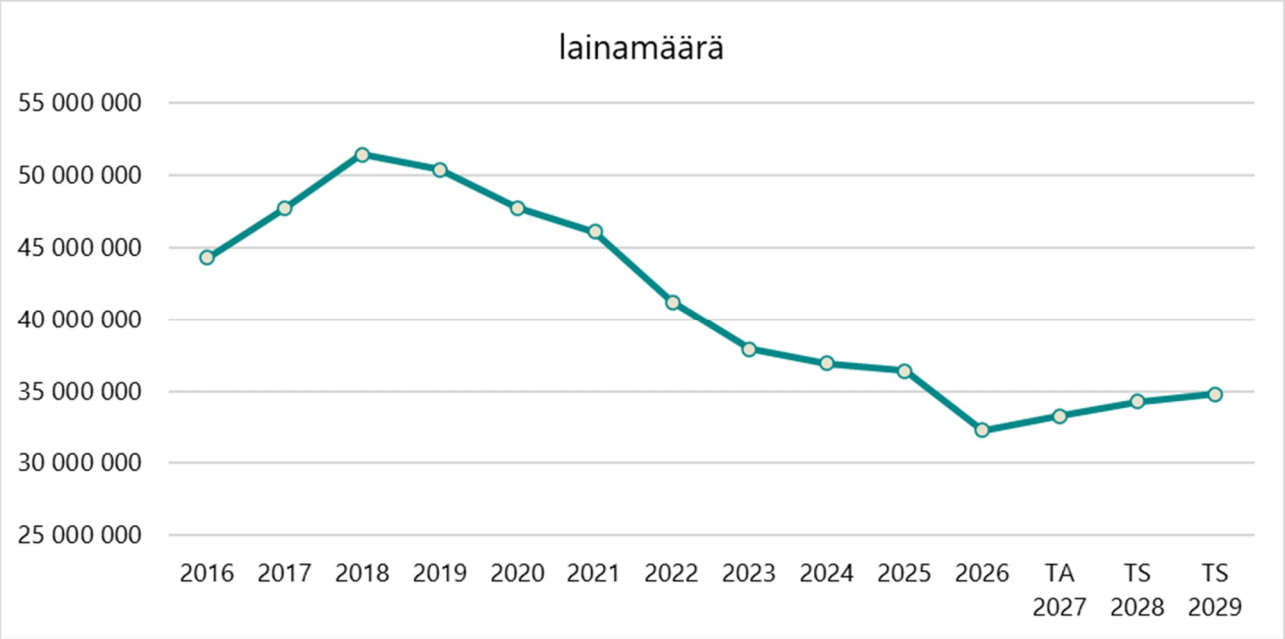
Rahoitustoiminta
Antolainoja ovat kunnan muille yhteisöille antamat lainat. Lainansaaja maksaa lainasta korkoa ja lyhentää lainaa lyhennyssuunnitelman mukaisesti.

Lainakannan muutokset ovat kunnan vieraan pääoman muutoksia, eli kunnan itse ottamia lainoja. Lainoja lyhennetään ja uutta lainaa otetaan samaan aikaan. Kunta on hoitanut rahoituksen pitkäaikaisilla lainoilla ja kuntatodistusohjelmalla.

Suunnitelmavuosina otettava lainamäärä merkitään rahoituslaskelmaan valmiiksi. Suunnitelman mukaisesti lainamäärä kasvaa joka vuosi.

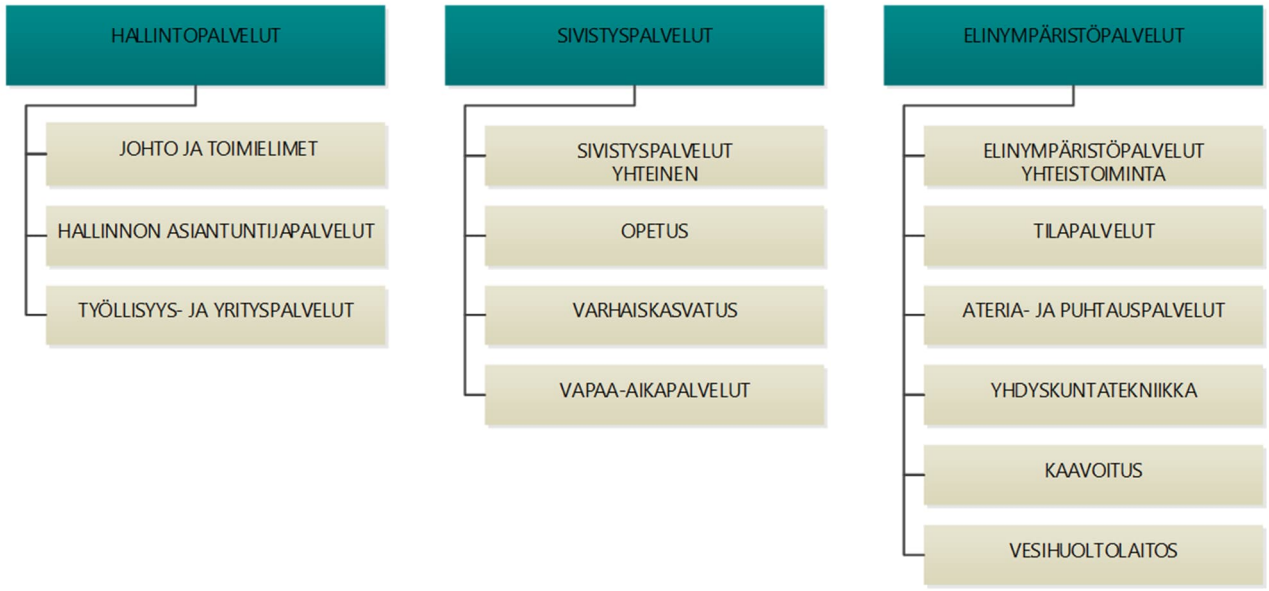
Velan määrän kehitys

vuoden lopussa	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lainamäärä yhteensä milj. euroa	36,9	36,4	32,3	33,3	34,3	34,8
Lainamäärä/asukas euroa	3 561	3 537	3 154	3 251	3 349	3 398

Käyttötalous

Organisaatio

Käyttötalousosan sitovuus

Käyttötalousosan sitovuus valtuustolle on vastuualuekohtainen toimintakate sekä palvelualuekohtaiset toiminnalliset tavoitteet. Hallitus ja lautakunnat tekevät käyttösuunnitelmat, joissa määrärahat jaetaan palvelukokonaisuuksille.

Talousarvion seuranta

Valtuustolle esitetään osavuosikatsaus kaksi kertaa vuodessa. Katsaus sisältää talouden ja toiminnan raportin sekä talouden ennusteen. Osavuosikatsauksista toinen sisältää myös konserniyhtiöiden raportit. Kunnanhallitukselle kootaan taloustaulukot kuukausittain. Sama taulukko menee tiedoksi lautakunnille.

Palvelualueet seuraavat taloutta ja toimintaa jatkuvasti ja poikkeamiin reagoidaan välittömästi. Johtoryhmä käy talouden taulukot läpi kuukausittain.

Talousarviossa on vastuualueittain tilivelvolliset vastuuhenkilöt, jotka vastaavat seurannasta oman vastuualueensa osalta. Tilivelvollisia ovat palvelujohtajat ja vastuualueiden esihenkilöt. Palvelualueittaisesta seurannasta vastaavat palvelujohtajat.

Toimintakertomuksessa raportoidaan koko vuoden toteutuminen.

Talousarvion käyttötalousosan yhdistelmä palvelualueittain

1 000 euroa	alkup. TA 2026	MTA 3/2026	TA 2027
HALLINTOPALVELUT			
Tuotot	1 006	1 160	968
Kulut	-8 275	-6 901	-6 786
Netto	-7 269	-5 740	-5 818
SIVISTYSPALVELUT			
Tuotot	976	1 116	957
Kulut	-25 974	-26 235	-26 776
Netto	24 999	-25 119	-25 819
ELINYMPÄRISTÖPALVELUT			
Tuotot	7 242	7 172	6 996
Kulut	-7 047	-7 658	-8 471
Netto	196	-486	-1 475
HÄMEENKYRÖN VESIHUOLTOLAITOS			
Tuotot	2 388	2 462	2 487
Kulut	-1 601	-1 561	-1 706
Nettotulo	787	901	780
YHTEENSÄ			
Tuotot	11 612	11 910	11 407
Kulut	-42 896	-42 355	-43 739
Netto	-31 285	-30 445	-32 331

Suunnitelmavuodet 2028-2029

1 000 euroa	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	11 407	11 567	11 729
Kulut	-43 739	-45 001	-46 176
Netto	-32 331	-33 434	-34 447

Käyttötalouden suunnitelmavuodet on esitetty palvelualueiden tekstien kohdalla. Vastuualueittaiset suunnitelmavuosien luvut ovat laskennallisia palvelualueen luvuista johdettuja eivätkä suoraan tulevien vuosien toimintasuunnitelmien mukaisia.

Talousarvion tavoitteet

Talousarvion tavoitteet tulevat

- kuntastrategiasta
- hyvinvointikertomuksesta
- strategian toimeenpano-ohjelmista, joita on hyväksytty ilmasto-ohjelma, elinkeino-ohjelma, henkilöstöohjelma sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelma

Talousarvio sisältää konsernin tavoitteet, kunnan yhteiset tavoitteet sekä palvelualueiden omat tavoitteet.

Kunnan yhteiset tavoitteet

Kunnan yhteisten tavoitteiden toteutumisesta vastaa johtoryhmä.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Kytkös strategiaan.
Nopea reagointi talouden muutoksiin	Tavoitetaso: kuukausiraportit ja osavuosikatsaukset kertovat talouden tilan selkeästi: raporttien perusteella tehdään tarvittavat muutostalousarviot Mittari: viimeinen muutostalousarvio mahdollisimman lähellä tilinpäätöstä eli toteumaennuste osataan tehdä oikeansuuruiseksi	Kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko. Oikea tieto talouden tilasta auttaa ylläpitämään kestävää taloutta ja on taustana vaikuttavalle päätöksenteolle.
Talouden tasapaino tulevaisuudessa, tilinpäätöksissä kertyy ylijäämää	Tavoitetaso: Suunnitelmakauden jälkeen talous on siinä kunnossa, että ylijäämää alkaa kertyä. Talouden vakauttaminen jatkuu koko suunnitelmakauden. Mittari: Tilikauden tulos vuoden aikana valmisteltavassa taloussuunnitelmassa 2028-2030	Kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko. Strateginen toimenpide talouden pitämisestä tasapainossa koko strategiakauden ajan.
Uuden strategian jalkautus	Tavoitetaso: tehdään tunnetuksi uusi strategia Mittari: uusi strategia näkyy kunnan toiminnassa	Koskee koko strategiaa ja sen jalkauttamista.

Hankintaosaamisen lisääminen	Tavoitetaso: kaikki hankintoja tekevät tuntevan paremmin hankintasäännön ja osaavat soveltaa sitä, koulutusten järjestäminen Mittari: järjestetyt koulutukset, palaute	Vaikuttava päätöksenteko. Oikein tehdyt hankinnat.
Osallisuuden lisääminen	Tavoitetaso: lisätä vuoropuhelua kuntalaisten, päättäjien ja viranhaltijoiden välillä Mittari: tilaisuuksien määrä, palaute	Yhteisöllinen ja osallistava Hämeenkyrö. Strateginen toimenpide on järjestää säännöllisiä kuntalaisvuoropuheluita.
Viestinnän kehittäminen	Tavoitetaso: lisätä monikanavaista ja säännöllistä tiedotusta kuntalaisille Mittari: sähköinen uutiskirje, paperinen uutiskirje	Yhteisöllinen ja osallistava Hämeenkyrö. Strateginen toimenpide on järjestää säännöllisiä kuntalaisvuoropuheluita.

Hallintopalvelut

Palvelujohtaja **kunnanjohtaja Johanna Rannanjärvi**
Toimielimet/lautakunta **valtuusto, hallitus, tarkastuslautakunta ja vaaliviranomaiset**

Hallintopalvelut yhteensä

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	880 000	1 160 300	967 900	981 000	995 000
Kulut	6 457 100	6 900 600	6 785 600	6 982 000	7 164 000
Netto	-5 577 100	-5 740 400	-5 817 700	-6 001 000	-6 169 000

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Vahvistetaan nuorten työnhakijoiden (alle 30v) työnhakuvalmiuksia	Tavoitetaso: luodaan toiminta-malli, johon sisältyy erilaisia toimia työnhakuvalmiuksien vahvistamiseksi.	Paras arki lapsille, nuorille ja perheille.
Hallinnon työvälineiden kehittäminen	Tavoitetaso: Pidetään hallinnon työkalut (ohjelmat) kunnossa Mittari: Päivitetään CaseM ja uusitaan henkilöstöhallinnon ohjelma	Kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko. Tähän sisältyy sujuva hallinto.
Valtuustolle toimivat kyselytunnit	Tavoitetaso: Toimintamalli kyselytunteihin Mittari: Kokeillaan uudenlainen kyselytunti	Kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko. Valtuutettujen tiedonsaannista huolehtiminen on osa sujuvaa hallintoa.
Maksuliikenteen prosessikuvaus	Tavoitetaso: Varmistaa maksuliikenteen kriittisten toimintojen sujuvuus ja työvastuut. Mittari: prosessikuvaus on laadittu.	Kestävä talous ja vaikuttava hallinto. Hyvin toimivat prosessit ovat osa sujuvaa hallintoa.

Johto ja toimielimet
hallintojohtaja Tiina Paloranta

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2028
Tuotot	30 700	100 000	90 000	91 000	93 000
Kulut	1 185 100	1 132 200	1 012 900	1 042 000	1 069 000
Netto	-1 154 400	-1 032 200	-922 900	-951 000	-977 000

Maaseutuelinkeinoviranomaistoiminta ja löytöeläinpalvelu siirtyivät elinympäristöpalveluiden yhteistoiminnan vastuualueelle. Niiden eurot sisältyvät tilinpäätöksen 2025 lukuihin.

Vastuualueella on määrärahat

- valtuustolle 7 kokoukseen ja seminaarimatkaan
- hallitukselle 18 kokoukseen, seminaariin, kunnan yhteisiin asioihin, asiantuntijapalveluiden käyttöön (lakipalvelut), suhdetoimintaan
- tarkastuslautakunnalle kokouksiin ja tilintarkastuksen hankintaan
- kaavatoimikunnalle ja henkilöstöjaostolle kokouksiin
- eduskuntavaalien järjestämiseen
- kunnanjohtajan ja hallintojohtajan kustannukset
- pysyvien vastaavien luovutusvoittotuloja (tonttien myyntivoitto) on arvioitu saatavaksi 70 000 euroa. Se koostuu yhdestä yritystontista ja neljästä omakotitalotontista.

Vastuualueen määrärahoista maksetaan nämä yhteistoiminnan kulut

- Kuntaliitto 27 000 euroa
- Pirkanmaan liitto 74 000 euroa
- Joutsenten Reitti 35 000 euroa
- verotuskustannukset 110 000 euroa
- joukkoliikenne, kunnan osuus ELY:n ostamasta linja-autovuorosta, Hämeenkyrö- ja nuorisolippu 50 000 euroa
- kesäyliopisto 3 000 euroa
- Pirkanmaan lentoliikenteen kehitysohjelman rahoitusosuus 10 400 euroa, hallitus päätti osallistumisesta 4.5.2026

Hallinnon asiantuntijapalvelut
henkilöstöpäällikkö Jyri Lammela

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	584 700	763 000	660 200	669 400	679 000
Kulut	2 502 700	2 772 500	2 667 800	2 745 000	2 816 000
Netto	-1 918 000	-2 009 500	-2 007 600	-2 075 000	-2 138 000

Hallinnon asiantuntijapalvelut vastuualueella hoidettavia tehtäviä:
- Tietohallintopalvelut, jolle kuuluu kunnan perustietotekniikan hoidon järjestäminen
- Henkilöstöpalvelut hoitaa hr (human resources) -toimintojen ja palkanlaskentapalvelun koordinoinnin, palvelussuhteisiin liittyvän neuvonnan ja yhteistoimintamenettelyyn kuuluvat asiat
- Laskentapalvelut hoitaa laskujen kierrätyksen, maksuliikenteen, kirjanpidon, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen
- Taloussuunnittelussa hoidetaan talouden seuranta ja raportointi sekä talousarvioprosessi
- Hallintopalveluille kuuluu hallituksen ja valtuuston kokouksiin liittyvät käytännön järjestelyt, asiakirjahallinnon koordinointi ja arkistotoimi sekä viestiliikenne

Hallinnon asiantuntijapalvelut hoitaa myös tietosuoja-asioiden koordinoinnin, vastaa nettisivualustan ja intranetin toimivuudesta sekä talousraportoinnin järjestelmän käytettävyydestä.

Talousarvio sisältää uutena viestintä- ja markkinointisuunnittelijan tehtävän, joka sijoittuu hallinnon asiantuntijapalveluihin. Tehtävän tavoitteena on vahvistaa kunnan vetovoimaa, elinvoimaa ja tunnettuutta sekä tukea uuden kuntastrategian toimeenpanoa. Tarve tehtävälle nousi esille myös strategian valmistelun yhteydessä saadussa palautteessa, jossa korostuivat viestinnän, kuntamarkkinoinnin ja vuorovaikutuksen kehittämistarpeet. Tehtävä tukee kuntalaisten tiedonsaantia, kunnan digitaalisen näkyvyyden kehittämistä sekä viestinnän suunnitelmallista koordinointia koko organisaatiossa.

Määrärahavarauksia:
- tietohallinnon tulona 547 200 yksiköiden maksama korvaus perustietotekniikan hoidosta, hallintoverkossa 152 työasemaa, yhden koneen sisäinen kustannus 3 000 euroa
- perustietotekniikan ylläpitoon 548 000 euroa
- taloushallinnon ICT-menoihin 189 000 euroa
- henkilöstöhallinnon ICT-menoihin 20 000 euroa
- asianhallintaohjelman ylläpito 21 000 euroa
- henkilöstöhallinnon toimistopalvelut 140 000 euroa
- työterveyshuollon menot / tulot 290 000 euroa / 100 000 euroa
- tasausmaksu 490 000 euroa
- koko kunnan ePassi-menot ovat yhteensä 60 000 euroa, 150 euroa/työntekijä

Työllisyys- ja yrityspalvelut
Työllisyys- ja yrityspalveluiden päällikkö Hanna Rajakoski

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	264 600	297 300	217 700	221 000	224 000
Kulut	2 769 300	2 995 900	3 104 900	3 195 000	3 278 000
Netto	-2 504 700	-2 698 600	-2 887 200	-2 974 000	-3 054 000

Vuoden 2026 alusta alkaen työllisyys- ja yrityspalvelut ovat toimineet yhtenä vastuualueena. Työllisyys- ja yrityspalvelut vastaavat hämeenkyröläisten työnhakijoiden, työnantajien, kotoutujien ja yritysten kasvokkaisista lähipalveluista.

Työllisyys- ja yrityspalvelut välittävät työnhakija-asiakkaille työtä ja tukevat työnhakijan työllistymistä sekä vastaavat työnhakijan lakisääteisestä palveluprosessista. Työllisyys- ja yrityspalvelut tarjoavat myös muita palveluja kuten alkavan yrittäjän neuvontaa, työnantaja-asiakkaiden, yritysten ja maahanmuuttajien tieto-, neuvonta-, ja ohjauspalveluita. Työllisyyspalveluiden lakisääteisenä velvollisuutena on huolehtia, että paikkakunnalla on nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu eli viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu palvelupiste, Ohjaamo. Ohjaamo tarjoaa nuorille monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, jotka edistävät nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

Työllisyys- ja yrityspalvelut tukevat hämeenkyröläisiä yrityksiä niiden eri kehitysvaiheissa tarjoamalla neuvontaa, tapahtumia ja verkostoitumismahdollisuuksia. Tehtävänä on myös osallistua yritystonttien markkinointiin, kuntamarkkinointiin sekä elinkeinorakenteen kehittämiseen. Hallituksen perustama elinkeinopoliittinen työryhmä ELPO ylläpitää keskusteluyhteyttä kunnan ja elinkeinoelämän välillä ja kehittää yhteistyötä.

Työllisyyspalveluiden palveluita ovat edellä mainittujen lisäksi myös etsivä nuorisotyö, nuorten starttivalmennus ja Kierrätyskeskus Helmi. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tukea alle 30-vuotiaiden nuorten pääsyä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvua, itsenäistymistä, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Nuorten aikuisten alle 30-vuotiaiden matalankynnyksen starttivalmennus sijaitsee nuorisotalo Prikassa. Starttivalmennuksen tarkoitus on parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Kierrätyskeskus Helmi kierrättää vaatteita ja tavaraa sekä huonekaluja sekä toimii opiskelijoiden ja työnhakijoiden koulutus- ja työkokeilupaikkana.

Määrärahavarauksia

- Työllisyys- ja yrityspalveluissa on määrärahavaraus yhdeksännen luokan päättävien nuorten kesätyöllistämiseen kuntaan sekä yrityksille ja yhdistyksille myönnettävä kesätyötuki.
- Työttömyysetuuskuluihin on varattu 1,1 milj. euroa
- Työllisyysalueen keskitetyt palvelut 700 000 euroa

Muutokset

- Varaus kierrätyskeskus Helmen vuokraan 22 000 euroa.
- Henkilöstömäärärahassa on huomioitu muutokset henkilöstöresurssissa.
- Laskennallinen kotoutumiskorvaus vähenee tämän hetken arvion mukaan 35 000 euroa.

Sivistyspalvelut

Palvelujohtaja **Sivistysjohtaja Kimmo Levänen**
Lautakunta **Sivistyslautakunta ja hyvinvointijaosto**

Sivistyspalvelut yhteensä

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	1 175 100	1 116 100	957 000	970 000	984 000
Kulut	25 810 200	26 234 900	26 776 000	27 549 000	28 268 000
Netto	-24 635 100	-25 118 800	-25 818 900	-26 579 000	-27 284 000

Sivistyspalvelut vastaa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen sekä vapaa-aikapalveluiden järjestämisestä. Lisäksi sivistyspalveluille kuuluu hyvinvointityön koordinointi ja ehkäisevästä päihdetyöstä ja palveluliikenteestä vastaaminen. Palvelut järjestetään kuntastrategian ja laajan hyvinvointisuunnitelman painopisteiden mukaisesti.

Valtuusto päätti Heinijärven koulun toiminnan jatkumisesta. Kesällä 2026 koululla tehtiin terveystarkastuksen mukaiset välittömät korjaustoimet. Peruskorjauksen käynnistyminen ratkeaa talousarvion investointipäätöksissä. Heinijärven päiväkodin sulkeminen kesäkuussa 2028 on lautakunnan päätöksenteossa syksyn 2026 aikana. Eli palveluverkon muutokset jatkuvat edelleen pieneneviin ikäluokkiin reagoiden.

Sivistyspalvelujen tulot muodostuvat pääasiassa asiakasmaksuista, tilojen vuokrista ja hanketuloista. Sivistyksen palveluihin liittyvät tai muut valtionosuustuotot eivät näy sivistyksen käyttötaloudessa, ainoastaan valtionvarainministeriön välittämät kotikuntakorvaukset merkitään sivistyspalveluille tuloksi. Aiempien vuosien suuret hankkeet ja saadut korona-avustukset ovat muodostaneet lähes puolet sivistyspalvelujen tuloista, nyt hankerahoitus on vähentynyt huomattavasti.

Kotikuntakorvaustuloa saadaan syyskuussa saadun arvion mukaan 236 833 euroa. Se on jaettu koulujen kustannuspaikoille vieraskuntalaisten oppilaiden määrän mukaan. Kotikuntakorvausmenoa maksetaan 210 243 euroa, talousarviossa varaus on kustannuspaikalla *Muualla tapahtuva opetus*.

Elinympäristöpalveluilta hankitaan sisäisenä palveluna mm. toimintaan tarvittavat kiinteistöt, päiväkotien ja koulujen ateriapalvelut, puhtauspalvelut ja muu kiinteistönhoito. Poikkeuksena on Monitoimikeskus Silta, jossa elinkaarimallin seurauksena osa tukipalveluista

on järjestetty toisin.

Sivistyspalvelujen vastuualueet (Kh 31.8.2026 § 149)

- Sivistyksen yhteiset
- Varhaiskasvatuspalvelut
- Opetus
- Vapaa-aikapalvelut

SIVISTYSPALVELUJEN TAVOITTEET

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Positiivinen pedagogiikka keskeiseksi osaksi lasten ja nuorten arkea	Tavoitetaso: Kokonaisvaltaisesti käytössä varhaiskasvatuksessa ja esi-opetuksessa (johtaminen, työhyvinvointi). Käyttöön perusopetuksessa, lukiossa ja vapaa-aikapalveluissa Mittari: itsearvio, henkilö-kunnan koulutustilaisuudet, alakoulujen ja Yhteiskoulun kasvatuskeskustelujen määrä	Paras arki lapsille, nuorille ja perheille
Opetuksessa, varhaiskasva-tuksessa ja vapaa-aikapal-veluissa edistetään aktiivi-sesti luonnon monimuotoi-suutta, vahvistetaan lasten ja nuorten luontosuhdetta sekä hyödynnetään lähiym-päristöä oppimisessa.	Tavoite: Vihreä kasvun ja oppimisen polku. Mittari: Kaikki yksiköt sivis-tyspalveluissa vihreän lipun yksiköiksi tai vastaavat peri-aatteet ja toimintamallit käytössä	Luonnosta voimaa: huomi-oimme luonnon hyvinvoin-tivaikutukset palvelujen suunnittelussa.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Palvelujen tuottaminen taloudellisesti ja vastuullisesti. Toiminnan sopeutuminen muuttuviin olosuhteisiin (esimerkiksi asiakasmäärät)	Tavoitetaso: Tarkkaa talouden suunnittelua ja seurantaa. Mittari: Varhaiskasvatusyksiköiden täyttöaste 95 %, käyttöaste 80 %. Talousarvion toteutuminen.	Vastuullinen johtaminen ja kestävä talous: pidämme talouden tasapainossa koko strategiakauden ajan
Lasten ja nuorten osallisuuden ja paikallisidentiteetin vahvistaminen. Yhteisöllisyys kunnan eri alueilla.	Tavoitetaso: Yhteisöllisyyden ja osallistumismahdollisuuksien lisääminen. Lapsivaikutusten huomioon ottaminen arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa. Lasten ja nuorten mielipiteen kuuleminen. Mittari: Kyläavustusten määrä, yhteisölliset tilaisuudet kouluilla ja päiväkodeilla. Lapsiparlamentin ja nuorisovaltuuston lausuntojen, kuulemisten, tilaisuuksien ja tapahtumien määrä.	Paras arki lapsille, nuorille ja perheille: vahvistamme nuorten osallisuutta. Yhteisöllinen ja osallistava Hämeenkyrö. Kasvua omista vahvuuksista.
Kirjaston palvelut osaksi monipuolisia harrastusmahdollisuuksia	Jokainen ensimmäisen luokan oppilas vierailee kirjastossa ja saa kirjastokortin vuoden 2027 aikana Mittari: toteutunut 100 %	Paras arki lapsille, nuorille ja perheille
Vapaa-ajanympäristöjen tuleminen tutuksi	Kirjaston käyttäjämäärän kasvu 3 % Mittari: kirjaston kävijätilastot	Paras arki lapsille, nuorille ja perheille

Sivistyspalvelut yhteiset
Sivistysjohtaja Kimmo Levänen

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	9 900	10 000	10 000	10 000	10 000
Kulut	436 100	456 500	367 400	378 000	388 000
Netto	-426 200	-446 500	-357 400	-368 000	-378 000

Sivistyspalvelujen yhteiset –vastuualue vastaa sivistyksen palvelualueen yhteisten asioiden koordinoimisesta ja kehittämisestä, sivistyslautakunnan ja hyvinvointijaoston päätöksenteon valmistelusta ja talousohjauksesta.

Sivistyslautakunnan on arvioitu kokoontuvan 9 kertaa tulevana vuonna, hyvinvointijaosto kokoontuu noin viisi kertaa. Näiden kokouskulujen lisäksi nuorisovaltuuston kokouskuluihin ja lapsiparlamentin menoihin on vastuualueella varaus.

Hyvinvointikoordinaattorin tehtäviin kuuluu koko kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja liukumapintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Hyvinvointikoordinaattorin kustannuspaikalla on palkka- ja toimintakulujen lisäksi yhdistysten avustuksiin tarkoitettu 10 000 euroa. Yhdistysavustukset jaetaan Hyvinvointijaoston päätöksellä alkuvuodesta. Hyvinvointikoordinaattori organisoi vanhus- ja vammaisneuvoston kokoukset ja toimii kokousten sihteerinä.

Vastuualueelle kuuluu edelleen vastuu palveluliikenteestä. Vastuualueen tulot muodostuvat palveluliikenteen asiakastuloista.

Muutostietoja

- Hallintoa tiivistetään toimistosihteerin (syksyllä 2026) ja talous- ja hallintopäällikön (vuoden 2027 alusta) siirrolla asiantuntijapalveluihin Hallintopalvelujen palvelualueelle. Sivistyspalveluihin jääviä hallinnon tehtäviä jaetaan muun henkilöstön kesken

Varhaiskasvatus ja esiopetus
varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa Ojanen

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	459 900	535 600	430 200	436 000	442 000
Kulut	8 013 100	8 292 700	8 381 200	8 623 000	8 848 000
Netto	-7 553 200	-7 757 100	-7 951 100	-8 187 000	-8 406 000

*Heinijärven päiväkodin toiminnan lakkaaminen ei ole sisällä suunnitelmavuosien euroissa.

Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kunnallisesta ja yksityisestä varhaiskasvatuksesta, esiopetusta täydentävästä varhaiskasvatuksesta sekä lasten hoidon tukien ja palvelusetelin hallinnoinnista. Lisäksi varhaiskasvatus vastaa yksityisen palvelutuotannon ohjauksesta ja valvonnasta sekä varhaiskasvatuslain mukaisten tukipalvelujen järjestämisestä.
Toiminnan tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja turvallisia palveluita lapsille ja perheille sekä tukea lasten kasvua, kehitystä, oppimista ja hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vaikuttaa keskeisesti lapsimäärän kehitys. Vaikka lasten kokonaismäärä kunnassa vähenee pitkällä aikavälillä, palvelutarpeen vaihtelu alueittain ja ikäluokittain edellyttää palveluverkon, henkilöstöresurssien ja hoitopaikkojen riittävyyden jatkuvaa seurantaa. Lapsimäärän muutokset heijastuvat myös hoidon tukien sekä palvelusetelimenojen kehitykseen. Palvelusetelin arvoa korotetaan 1.8.2027 alkaen sääntökirjan mukaisesti, mikä kasvattaa yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksia suunnittelukaudella, jos lapsimäärä pysyy nykyisellä tasolla.

Lapsimäärien kehitystä on kuvattu alla olevassa taulukossa.

	20.9.2021	20.9.2022	20.9.2023	20.9.2024	20.9.2025	20.9.2026
kunnalliset päiväkodit	280	362	365	343	354	325
perhepäivähoito	11	11	10	11	12	0
kunnallinen yhteensä	291	373	375	354	366	325
alle 3-vuotiaita	76	67	96	84	85	73
ostopalvelut	8	5	1	1	0	0
palveluseteli	89	107	102	97	105	98
Kaikki yhteensä	388	485	478	452	471	423

Tukea saavien lasten osuus varhaiskasvatuksessa on 13,2 prosenttia. Lasten tarvitseman tuen järjestäminen edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja, erityisopettajapalveluita sekä toimivaa moniammatillista yhteistyötä. Tuen uudistuksen toimeenpanoa esiopetuksessa

jatketaan ja toimintaa kehitetään.

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristö muuttuu myös lainsäädännön ja palvelurakenteen muutosten seurauksena. Varhaiskasvatuslain henkilöstörakennetta koskeva siirtymäaika päättyy vuonna 2030, mikä edellyttää henkilöstörakenteen suunnitelmallista kehittämistä siten, että opettajien osuus henkilöstöstä vastaa lainsäädännön vaatimuksia. Muutos vaikuttaa rekrytointiin, henkilöstön saatavuuteen ja osaamisen kehittämiseen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan ja ohjauksen vaatimukset ovat kasvaneet Lupa- ja valvontaviraston ohjauksen myötä. Kunnilta edellytetään aikaisempaa enemmän valvontaan liittyvää raportointia, asiakirjahallintaa, seurantaa ja hallinnollista päätöksentekoa. Viranomaistehtävien lisääntyminen kasvattaa hallinnollisen työn määrää ja korostaa laadukkaan ennakollisen valvonnan merkitystä.

Lainsäädännön muutoksen myötä kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma ei enää ole lakisääteinen velvoite, minkä vuoksi Hämeenkyrössä luovutaan erillisestä kuntakohtaisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta. Varhaiskasvatuksen toimintaa ohjataan jatkossa valtakunnallisten perusteiden sekä koko varhaiskasvatuksen yhteisen toimintasuunnitelman avulla. Tavoitteena on yhtenäistää toimintakäytäntöjä, tukea pedagogisen toiminnan kehittämistä sekä vähentää hallinnollista työtä varhaiskasvatuksen muuttuneessa organisaatiossa.

Lasten hyvinvoinnin edistämisessä painotetaan liikunnallisen elämäntavan vahvistamista osana jokapäiväistä toimintaa. Tavoitteena on lisätä lasten fyysistä aktiivisuutta, vähentää paikallaanoloa sekä tukea terveitä elämäntapoja jo varhaislapsuudessa. Samalla jatketaan varhennetun oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten kasvatuksen, opetuksen ja tuen kehittämistä yhteistyössä esiopetuksen, perusopetuksen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Kesäajan toiminnan suunnittelussa hyödynnetään aiempien vuosien toteumatietoja ja palvelujen käyttöastetta pyritään edelleen nostamaan henkilöstö- ja tilaresurssien tehokkaalla kohdentamisella. Huoltajia tiedotetaan aktiivisesti hoitoaikojen varaamisen vaikutuksista henkilöstömitoitukseen, toiminnan järjestämiseen ja kustannuksiin, jotta kesän palvelutarve voidaan arvioida mahdollisimman realistisesti ja tarpeettomilta varauksilta vältytään.

Digitaalisten työvälineiden uudistamista jatketaan korvaamalla vaiheittain ikääntyviä pc-tietokoneita Chromebook-laitteilla. Lisäksi seudun ICT-peruspalvelujen uudistus etenee suunnittelukaudella. Uudistuksen tavoitteena on parantaa palvelujen toimintavarmuutta, tietoturvaa, käytettävyyttä ja kustannustehokkuutta sekä varmistaa henkilöstölle ajanmukaiset ja yhtenäiset digitaaliset työvälineet.

Hämeenkyrön varhaiskasvatus on keskeinen osa paikallista perhekeskusta ja toimii kehittä-

misessä yhdessä alueellisen perhekeskusverkoston kanssa. Hämeenkyrö on mukana Opetushallituksen koordinoimassa Loisto –verkostossa Pirkanmaan alueella ja lisäksi tiivistä yhteistyötä tehdään Tampereen seudun kuntien kanssa yhteisen toiminnanohjausjärjestelmä eVakan ympärillä.

Kunnan omat yksiköt

- Kirkonkylän päiväkoti
- Heinijärven päiväkoti
- Sasin päiväkoti

Kunnassa toimivat yksityiset palveluseteliyksiköt

- Pilke Väinämöinen
- Päiväkoti Pomppis
- 3 yksityistä perhepäivähoitajaa

Muutokset

- Hoidon tukien ennakoidaan pysyvän vuoden 2026 toteuman mukaisena eli varaus vuodelle 2027 on 290 000 euroa. Merkittävää vähennystä on tapahtunut tukien käytössä menneen vuoden aikana.
- Henkilöstömäärä on laskettu samalle tasolle kuin kaudella 2026–2027. Henkilöstömäärän ja varhaiskasvatuspaikkojen lisäys tilojen puolesta on mahdollista Kirkonkylän päiväkodissa ja Heinijärven päiväkodissa.
- Sasin päiväkoti siirtyi pesulapalvelujen käyttöön Kirkonkylän päiväkodin ohella, tämä toimintamalli nostaa pesulakustannuksia
- Muilta kunnilta laskutettavien ohjaajan palkkojen ja muille kunnille myytävien varhaiskasvatuspaikkojen myynnistä saatavien tulojen ennakointi on vaikeaa, koska varhaiskasvatus elää toimintakausirytmissä. Toimintakauden 2027–2028 edellä mainittuja tietoja ei ole vielä saatavilla. Vuoden 2027 arvio perustuu aikaisemman vuoden tietoihin.

Opetuksen vastuualue
Sivistysjohtaja Kimmo Levänen

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	502 100	416 800	382 100	387 000	393 000
Kulut	15 480 400	15 718 000	16 407 500	16 881 000	17 322 000
Netto	-14 978 300	-15 301 300	-16 025 400	-16 494 000	-16 929 000

Sivistyslautakunta päätti 17.6.2026 § 73 yhdistää alakoulut kahdeksi hallinnolliseksi kouluksi: Mahnalan Ympäristökoulu (Mahnalan ja Heinijärven koulutalot) ja Kyrönsillan koulu (Kirkonkylän ja Kyröskosken koulutalot). Kunnanhallitus päätti 31.8.2026 § 149 kunnan vastuualueet 1.1.2027 alkaen. Opetuksen vastuualueeseen kuuluu perusopetus ja lukiokoulutus. Toiminnan yhdistäminen jatkuu luopumalla nykyisistä kuudesta koulutalokohtaisesta vararehtorista ja esittämällä hallitukselle kolmen uuden apulaisrehtorin viran perustamista lukukauden 2027-2028 alusta alkaen. Virat täytetään avoimilla hauilla keväällä 2027 ja niiden rahoitus koostuu täyttämättömistä opettajien tehtävistä ja vapautuvista vararehtoreiden korvauksista.

Perusopetuksen järjestäminen on yksi sivistyspalveluiden keskeisimpiä tehtäviä. Vastuualueille kuuluu kaksi alakoulua (vuosiluokat 1–6) ja yksi yläkoulu (vuosiluokat 7–9), joissa opiskelee tällä hetkellä 1 122 oppilasta. F. E. Sillanpään lukiossa opiskelee 130 opiskelijaa. Kyrönsillan koulussa järjestetään 1.–2. luokkalaisille aamu- ja iltapäivätoimintaa ja Mahnalan Ympäristökoululla iltapäivätoimintaa tarpeen mukaan.

Suunnitelmavuosien 2026–2028 aikana oppilasmäärien lasku vaikuttaa jo jonkin verran perusopetusryhmien määrään. Henkilöstöresurssiin vaikuttavat toisaalta oppilaiden kasvaneet oppimisen ja toiminnanohjauksen haasteet.

Valtioneuvoston asettama tuntikehyksen vähimmäistuntimäärä on 228 tuntia. Hämeenkyrön perusopetuksessa 1.8.2025 voimaan tullut tuntijako on 229 tuntia. Tuntimäärän kasvun taustalla on valtioneuvoston päätöksen mukainen perusopetuksen vähimmäistuntimäärän kasvu eli lisäykset luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen.

Perusopetuksen kokonaismenoihin kuuluvat koulukohtaiset menot, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot, hankemenot sekä muualla tapahtuvan perusopetuksen menot (mm. kotikuntakorvausmenot ja lastensuojelulain perusteella laskutettavat koulutuksen menot).

Oppilasmäärä	20.9.2026	20.9.2025	Muutos
1–6 vuosiluokat	724	732	-8
7–9 vuosiluokat	400	387	+13
Oppilasmäärä yhteensä	1 124	1 119	+5

Vieraskuntalaisia oppilaita on yhteensä 18.

Perusopetuksen yhteiset toiminnot

Perusopetuksen yhteisiin toimintoihin on koottu kuluja, joita ei jaeta koulujen kustannuspaikkojen kesken (muun muassa aamu- ja iltapäivätoiminta, kotikuntakorvausmenot, hankkeet, oppilaskuljetukset ja muualla tapahtuva opetus).

Kehittämishankkeet ja kehittämistoimet

Lukuvuonna 2026–2027 käynnissä olevat hankkeet, joihin on saatu ulkopuolista tulorahoitusta.

Hankkeen nimi	Rahoittaja	Avustus, euroa	Omarahoitus-osuus, euroa	Käyttöaika
Harrastamisen Hämeenkyrön malli	Lupa- ja valvontavirasto	64 000	27 428	1.8.2026-31.7.2027
Koulujen kerhotoiminnan kehittäminen	Opetushallitus	15 850	6 793	1.1.2027-31.12.2027

Koulujen kerho- ja harrastustoiminta toteutetaan yhteistyössä:

- Koulun henkilökunnan toimesta
- Urheiluseurojen toimesta
- Paikallisten yhdistysten toimesta
- Yrityksiltä ostopalveluna

Palvelujen ostot

Perusopetuspalveluita ostetaan kuntien välisillä sopimuksilla muualta, mikäli oppilaan äidinkieli on ruotsi tai mikäli oppilas tarvitsee sellaisia tukipalveluita oppimisensa tueksi, ettei niitä omassa kunnassa järjestetä. Kunta maksaa toiselle kunnalle kotikuntakorvausta, mikäli sen alueella asuva oppilas käy perusopetuksessa toisen kunnan alueella. Nämä maksut ja tulot perustuvat kotikuntakorvauslakiin, eivätkä ole kuntien kesken sovittavissa.

Oppilaskuljetusten ajojärjestelyt hankitaan Tuomi Logistiikalta kesäkuuhun 2027 asti. Tuomi Logistiikka on irtisanonut sopimuksen ja tämän takia oppilaskuljetukset on kilpailutettava. Mahdolliset muutokset resursseihin korjataan muutostalousarviossa. Perusopetuksen oppilaskuljetuksiin on varattu 1 180 000 euroa.

Kuljetusoppilaiden määrä	**20.9.2026**	**20.9.2025**	**Muutos**
1–6 vuosiluokat	293	276	+16
7–9 vuosiluokat	199	194	+5
Oppilasmäärä yhteensä	492	470	+21

Oppimisen tuen palvelut:

1.8.2025 tuli voimaan laki esi- ja perusopetuksen tuesta. Lukuvuonna 2026–2027 uutta tuen toimintamuotoja on toimeenpantu opetuksessa. Kaikki opiskelijat ovat oikeutettuja lukuvuosisuunnitelmaan kirjattavaan ryhmämuotoiseen tukeen. Jos opiskelija tarvitsee enemmän tukea, laaditaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelma ja tästä tehdään hallinnollinen päätös. Vanhat päätökset on päivitetty syyslukukauden 2026 loppuun mennessä.

Uuden oppimisen tuen vaikuttavuus ja siihen annettujen resurssien määrää on lisätty. On vaikea arvioida tarkasti, mitä tuen uudistus tulee eri kouluilla maksamaan todellisten opetusjärjestelyiden takia. Osaltaan sillä voidaan pitkällä aikavälillä hillitä kustannusten nousua, vaikka muutosvaiheessa se voi lisätä kustannuksia. Tuen ja sen resurssien riittävyyttä sekä käytettyjä toimintatapoja tulee arvioida säännöllisesti ja tarpeen tullen kehittää.

Mahnalan Ympäristökoulu

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelut:

Mahnalan koulutalo
- pienryhmä 1.–2. lk.
- pienryhmä 3.–4. lk.
- pienryhmä 5.–6. lk.
- osa-aikainen erityisopetus

Heinijärven koulutalo
- osa-aikainen erityisopetus

Muutokset
- Koulunkäynninohjaajien lyhytaikaisten poissaolojen sijaisjärjestelyt pyritään hoitamaan ensisijaisesti koulun sisäisin järjestelyin ilman ulkopuolisia henkilöitä
- Ap-toimintaa ei järjestetä Mahnalan Ympäristökoulussa.

- henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus palkattomaan virkavapaaseen poikkeuksellisina opetuspäivinä (esim. kevätjuhla, taksvärkkipäivä)

Kyrönsillan koulu

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelut:

Kirkonkylän koulutalo

- toiminta-alueittaisen opetuksen / vaativan erityisen tuen luokka, pro-luokka
- pienryhmä 1. ja 3. lk.
- pienryhmä 2.–6. lk.
- osa-aikainen erityisopetus

Kyröskosken koulutalo

- pienryhmä 1.–3. lk.
- pienryhmä 3.–6. lk.
- pienryhmä, joustava
- osa-aikainen erityisopetus

Koulujen erityisopettajat ovat huolehtineet kotiopetuksessa olevien oppilaiden valvonnasta sekä lastensuojeluyksiköihin sijoitettujen lasten opetuksen suunnittelusta ja käytännön toteuttamisesta yhdessä muun opetushenkilöstön ja laitosten kanssa.

Muutokset:

- Koulunkäynninohjaajien lyhytaikaisten poissaolojen sijaisjärjestelyt pyritään hoitamaan ensisijaisesti koulun sisäisin järjestelyin ilman ulkopuolisia henkilöitä
- Sähköisten ja digitaalisten opetusmateriaalien tehokas käyttö. Luovutaan vastaavasti lisensseistä tai palveluista, joiden käyttö on vähäistä tai vaatii paljon tukipalveluita
- henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus palkattomaan virkavapaaseen poikkeuksellisina opetuspäivinä (esim. kevätjuhla, taksvärkkipäivä)

Yhteiskoulu

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelut:

- monimuotoiset pienryhmät 7.–9. lk., kolme ryhmää
- Jopo 8.–9.lk.
- Pro-luokka 7.–9.lk.
- erityisopetus laitoksiin
- osa-aikainen erityisopetus

Muutokset

- henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus palkattomaan virkavapaaseen poikkeuksellisina opetuspäivinä (esim. kevätjuhla, taksvärkkipäivä)

Lukiokoulutus

F.E. Sillanpään lukion tehtävänä on järjestää korkealaatuista lukiokoulutusta lähialueen nuorille. Lukio toimii samassa kiinteistössä Yhteiskoulun kanssa. Lukiossa on 6 lehtoria (1 toimii vararehtorina) sekä näiden lisäksi 11 yhteistä lehtoria perusopetuksen kanssa ja 2 yhteistä tuntiopettajaa.

Peruskoulun päättäneistä Yhteiskoulun oppilaista 15,6 % ikäluokasta haki omaan lukioon, 36 % lukioihin yhteensä. Syksyllä 2026 lukion ensimmäisen luokan aloitti 37 opiskelijaa, joista 25 tuli Yhteiskoulusta. Lukioon tuli opiskelijoita myös naapurikunnista Ikaalisista (2), Sastamalasta (1), Tampereelta (1) ja Ylöjärveltä (8). Lukiossa on kaksi vaihto-opiskelijaa.

F.E. Sillanpään lukio on verkostoitunut Tampereen seutulukioiden kanssa. Tämä mahdollistaa osaamisen, ideoiden ja kokemusten jakamisen. Lukion opintojaksojen valikoimaan laaditaan opintojaksoja, jotka lisäävät jatko-opintojen, yritys- ja työelämän tuntemusta, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa. Opiskelijoiden siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle tuetaan ja opintojaksotarjontaa kehitetään vastaamaan yhteiskunnallisia osaamistarpeita.

Fysiikassa ja teemaopinnoissa (TO301) opiskelijat vierailevat Tampereen Yliopistossa ja Tampereen Ammattikorkeakoulun Proakatemiassa. Opintojaksoja voidaan suorittaa Tampereen kesäyliopistossa. Teemaopintoihin kuuluvalla kansainvälisyysopintojaksolla (TO302) käymme tutustumassa kahteen Espanjan Alcala la Realissa sijaitsevaan lukioon. TutorHousen etäopetuksella mahdollistetaan esimerkiksi italian, ranskan ja et:n opiskelu. Yhteistyötä Ikaalisten lukion kanssa jatketaan esimerkiksi yhdessä toteutetuilla tutustumisilla oppilaitoksiin ja yhteisellä teemaopintojen suunnittelulla. Liikunnan opintojaksoilla teemme yhteistyötä paikallisten urheiluseurojen kanssa.

Lukion opiskeluympäristöä on kehitetty monipuoliseksi, moderniksi ja viihtyisäksi.

Kehittämishankkeet ja -toimet

- Opiskelun tukea on tarjolla kaikissa oppiaineissa. Tukiopetus ja erityisen tuen hallinnollinen päätös tulivat myös lukiolakiin. Tukea on mahdollista saada nopeastikin. Lukiolaisten tukena ovat opettajien/erityisopettajan lisäksi terveydenhoitaja, kuraattori ja koulupsykologi. Terveydenhuoltohenkilöstö on Pirhan palveluksessa. Lukiolle nimettiin hyvinvointivastaavat, jotka toimivat yhteistyössä opiskelijakunnan hallituksen kanssa.

- F.E. Sillanpään lukiossa opiskelijat auttavat uusia opiskelijoita Tutor -toiminnan kautta. Tutor on toisen vuoden opiskelija, joka on saanut tehtäväänsä koulutuksen. Opiskelijatutorit toimivat yhteistyössä opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajien kanssa. He opastavat ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukion käytänteissä ja kurssien valinnoissa sekä perehdyttävät koulun kulttuuriin. Tutoreiden tärkeä tehtävä on uusien opiskelijoiden tutustuttaminen toisiinsa. He osallistuvat myös lukion markkinointitapahtumiin.
- Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön näkyy lukion valinnoissa ja toimintatavoissa. Hämeenkyrön kuntastrategian mukaisesti lukion strateginen päämäärä on hyvinvoiva hämeenkyröläinen. Lukiossa näkyy vahvasti yhteisöllisyys.
- F.E. Sillanpään lukiossa on tarjolla teemaopintona Työpolku -opintojakso (TO301, yrittäjyyttä tiimioppimisen kautta, joka on paikallisten yrittäjien kanssa toteutettu hanke). Työpolku on kokonaisuus, joka tukee työllistymiseen vaadittavia taitoja ja tarjoaa oppijoille mahdollisuuden osoittaa osaamisensa yrittäjien tarjoamissa työtehtävissä. Onnistuneen työharjoittelujakson päätavoite on työllistää nuoret kesätöihin.

Opettajat osallistuvat pääosin tuen uudistusta koskeviin koulutuksiin.

Hankkeet

Lukio on edelleen mukana Tampereen yliopiston kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan DEVELOP – hankkeessa. jossa tutkitaan ja pyritään tukemaan nuorten kriittistä internetin lukutaitoa ja kykyä arvioida netistä löytyvän tiedon luotettavuutta.
Toiminnan tunnusluvut

Oppilasmäärä	20.9.2025	20.9.2026	Muutos
1 lk.	49	37	-12
2 lk.	35	45	+10
3 lk.	31	37	+6

Vieraskuntalaisia opiskelijoita on v. 2026 yhteensä 34 +2 vaihto-opiskelijaa.

Lukio sopeuttaa toimintansa pienevään valtionosuuteen. Valtionosuus pienenee 135 000 euroa suunnitelmakaudella 2026–2028.

Vapaa-aikapalvelut
vapaa-aikapäällikkö Minna Al-Taeshi

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	203 200	153 800	134 800	137 000	139 000
Kulut	1 880 500	1 767 700	1 619 900	1 667 000	1 710 000
Netto	-1 677 400	-1 614 000	-1 485 100	-1 530 000	-1 572 000

Ulkoliikuntapaikkojen hoito siirtyi sivistyspalveluiden vapaa-aikapalveluista yhdyskuntatekniikkaan 1.9.2026. Tp 2025 luvut sisältävät ulkoliikuntapaikkojen hoidon.

Vapaa-aikapalveluiden vastuualueelle kuuluvat palvelut:

- Kirjastopalvelut
- Kulttuuripalvelut (sis. museot, kansalais- ja musiikkiopiston)
- Liikuntapalvelut
- Nuorisopalvelut

Vapaa-aikapalvelut luovat matalan kynnyksen mahdollisuuksia harrastamiseen, kulttuuriin ja aktiiviseen elämään edistäen kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Toimintaa kehitetään yhdessä eri toimijoiden kanssa. Toimintasuunnitelma perustuu uudistettuun kuntastrategiaan, lakiin ja valtakunnallisiin tavoitteisiin.

Toimintaa ohjaavat arvot ovat:

- Läsnäolo ja asiakaslähtöisyys
- Yhteisöllisyys ja yhteistyö
- Monipuolisuus sekä kestävä kehitys.

Tulevana vuonna keskitytään tuomaan nämä arvot osaksi vapaa-aikapalveluiden arkea.

Vuonna 2024 toimintansa aloittaneen hyvinvointijaoston tehtäviin kuuluu vapaa-aikapalveluja koskeva päätöksenteko. Jaosto toimii sivistyslautakunnan alaisuudessa. Hyvinvointijaosto päätti toimintakauden 2026–2027 arviointikohteiksi vapaa-aikapalveluiden toimintasuunnitelman, kirjastopalveluiden kirjakassikuljetukset, kirjaston asiakaspalveluaikojen supistukset sekä omatoimikirjaston käytön ja sen ongelma- ja väärinkäyttötapausten seurannan. Nuorisopalveluiden osalta arviointikohteeksi valittiin alakoulujen nuorisotyö ja liikuntapalveluista lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistäminen, elintapaohjauksen palvelupolku sekä lasten ja nuorten kuntosalitoiminta.

Tulevalla kaudella kirjastopalvelut vahvistaa kunnan lukutaitotyötä ja kehittää kirjastotiloja yhdessä asiakkaiden kanssa eläväksi, viihtyisäksi ja merkitykselliseksi kohtaamispaikaksi (placemaking). Kirjastopalveluiden tavoitteena on, että jokainen ensimmäisen luokan oppilas vierailee kirjastossa ja saa kirjastokortin vuoden 2027 aikana ja käyttäjämäärä kasvaa

kolmella prosentilla.

Kulttuuripalvelut kehittävät toimintaa omista vahvuuksistaan, verkostotoimintaa osana Operaatio Pirkanmaata, yhteistyötä ja sisältöä seurakunnan kanssa veteraani- ja itsenäisyyspäivään 110-juhlavuosi teemalla sekä museopalveluita yhdessä maakuntamuseon kanssa. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on resurssien mukainen toiminta huomioiden eri ikäryhmät.

Liikuntapalvelut edistävät kaikenikäisten hyvinvointia ja tekee tiivistä yhteistyötä seurojen kanssa. Palvelut tukevat lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa kehittämällä voimaharjoittelua ja vakiinnuttamalla nuorten kuntosalitoimintaa. Lisäksi hyvinvointia lisätään luomalla selkeä, monialainen elintapaohjauksen palvelupolku, joka hyödyntää luontoa ja lähiliikuntaa.

Nuorisopalvelut edistävät nuorten hyvinvointia kehittämällä liikkuvaa nuorisotyötä ja verkostoyhteistyötä. Kaikessa toiminnassa vahvistetaan nuorten osallisuutta sekä tuetaan nuorisovaltuuston ja lastenparlamentin työtä.

Vapaa-aikapalvelut tukee seuroja, yhdistyksiä ja yksittäisiä toimijoita jakamalla vuosittain kohde- ja toiminta-avustuksia. Urheiluseuroille myönnetään toiminta-avustuksia noin 20 000 eurolla. Tapahtumien kohdeavustuksille on varattu noin 15 000 euroa, joista hyvinvointijaosto myöntää keväällä 500 euron ja sitä suuremmat avustukset. Alle 500 euron avustuksia myönnetään viranhaltijapäätöksellä ympäri vuoden.

Palvelujen ostot

- Laajan oppimäärän mukainen musiikin taiteen perusopetus ostetaan Pirkanmaan musiikkiopistolta
- Kansalaisopistopalvelut ja liikunnan ohjaus hankitaan Sastamalan koulutuskuntayhtymä Saskyltä
- Erilaisia esiintyjä- ja tapahtumapalveluja.

Määrärahavarauksia

- Nuorisovaltuuston omaan toimintaan on varattu nuorisopalvelujen määrärahasta 4 000 euroa
- Kirjaston PIKI -kimpan kanssa jatketaan yhteistyötä (mm. kirjastojärjestelmä, verkkokirjasto, e-aineistot). Hämeenkyrön maksuosuus ja tilastoitu käyttö perustuu kunnan asukaslukuun.
- Kirjaston aineistonhankintaan on varattu 52 000 euroa ja valtakunnallisen e-kirjastohankkeeseen on varattu Hämeenkyrön maksuosuus 8 000 euroa.

Muutostietoja

- Kirjastovirkailijan eläköityminen syksyllä 2026, paikkaa ei täytetä
- Postipalvelujen hintoja korotettiin 10–12 prosentilla.
- PIKI-kirjastot hankkivat yhteistyössä uuden kirjastojärjestelmän 2027–2028.

- Kansalaisopiston eurovaraus 180 000 euroa on kuntaosuuden suuruinen, viime vuosina ei ole tullut lisälaskua.

Elinympäristöpalvelut

Palvelujohtaja **Ritva Asula-Myllynen**
Lautakunnat **elinympäristölautakunta**

Elinympäristöpalvelut
(ilman vesihuoltolaitosta)

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	10 200 100	7 172 300	6 995 700	7 094 000	7 193 000
Kulut	8 921 000	7 658 200	8 470 700	8 715 000	8 943 000
Netto	+1 279 100	-486 000	-1 475 000	-1 622 000	-1 750 000

Palvelualueen yhteiset tavoitteet

ELINYMPÄRISTÖPALVELUT JA VESIHUOLTOLAITOS

Elinympäristöpalvelut yhteistoiminta

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Osaamisen kehittäminen	Tavoitetaso: Henkilöstön osallistuminen ammatillista osaamista ylläpitäviin ja täydentäviin koulutuksiin. Mittari: Koulutustilaisuuksien määrä.	Strategisena tavoitteena osana kestävää taloutta ja vaikuttavaa päätöksentekoa on kehittää henkilöstön osaamista.
Kunnan omistamien asuintonttien ja yritystonttien markkinoinnin tehostaminen	Tavoitetaso: Panostetaan kuntamarkkinointiin ja parannetaan kunnan ja myytävien tonttien näkyvyyttä. Mittari: Tehdyt toimenpiteet	Strategisena tavoitteena on kasvu omista vahvuuksista ja tavoitteena tehdä aktiivista asukas- ja yritysmarkkinointia sekä hyödyntää sijaintia Tampereen vaikutusalueella.

Tilapalvelut

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Koulut ja päiväkodit ulkoisen talotekniikan, valvonnan ja seurannan piiriin.	Tavoitetaso: Kosken Syke, Kyröskosken koulu, Yhteiskoulu, Monitoimikeskus Silta, Mahnalan koulu ja Sasin päiväkoti ulkoisen talotekniikan valvonnan ja seurannan piiriin. Mittari: kohteet etänä ohjattavassa automaatiojärjestelmässä.	Strategisena tavoitteena osana kestävää taloutta ja vaikuttavaa päätöksentekoa on toimia vastuullisena omistajana ja hyödyntää uusia digitaalisia ratkaisuja toiminnan kehittämisessä.

Ateria- ja puhtauspalvelut

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Ateria- ja puhtauspalvelut tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti	Tavoitetaso: toimia kilpailukykyisenä palveluntuottajana. Mittarit: • aterian kustannus /ateria • siivouksen kustannus/m2	Strategiassa kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko käsittää talouden tasapainossa pitämistä koko strategiakauden ajan.

Yhdyskuntatekniikka

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Viheralueiden ja ulkoliikuntapaikkojen tietojohtaminen ja hoito yhden palvelualueen alle	Tavoitetaso: Kootaan omaisuus- ja hoitotiedot työnohjaus-, kilpailutus- ja dokumentointikäyttöön. Mittari: Kohdekortit laadittu.	Strategiassa on tavoite, että luonto näkyy kaikessa kunnan kehittämisessä ja sitä varten tarvitaan tietoja, millä yleisten alueiden tehtäväkenttää voidaan johtaa osana hyvinvointityötä.

Kaavoitus

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Käynnistetään keskustan osayleiskaava	Tavoitetaso: parannetaan keskustaajamien elinvoima-potentiaalia ja kasvua Mittari: päivitetty OAS saatu nähtäville	Strategisena tavoitteena on kasvu omista vahvuuksista ja tavoitteena kehittää yritysalueita sekä varmistaa monipuoliset asumisen mahdollisuudet ja tonttitarjonta.
Järjestetään rakennusvalvonnan, kiinteistövälityksen ja maanomistajien kanssa yhteistyössä neuvontatilaisuus omien tonttien myyntiin saamiseksi	Tavoitetaso: tiivistetään yhteistyötä tonttiasioissa helpottamalla ja opastamalla tonttien myyntiin, luvitukseen ja rakentamiseen liittyvissä toimenpiteissä Mittari: toteutettu tilaisuus	Strategiassa on tavoitteena olla yhteisöllinen ja osallistava Hämeenkyrö eli tällä osallistumistilaisuudella vahvistamme kuntalaisvuoropuhelua.

Vesihuoltolaitos

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Yhteys strategiaan
Pohjaveden suojelu ja vedenhankinnan turvaaminen	Vedenhankinnan riskit tunnistettu ja varavesijärjestelyjä kehitetään. Mittari: päivitetään pohjavesien suojelusuunnitelma	Strategiassa kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko käsittää vastuullisena omistajana toimimisen. Tavoite liittyy olennaisesti kriisinhallintaan.
Vesihuollon talouden tasapaino	Maksut kattavat toiminnan kustannukset ja suunnitelmalliset investoinnit Mittari: Tilikauden tulos, käyttökate	Strategiassa kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko käsittää talouden tasapainossa pitämisen ja suunnitelmallisen investoimisen.
Vesihuolto-omaisuuden hallintaa kehitetään ja verkoston saneeraustarpeet määritellään pitkäjänteisesti.	Tavoitetaso: Omaisuuden hallintasuunnitelma laadittu ja keskeisille verkostoille määritelty kuntotieto sekä saneerausprioriteetti. Vähintään 10–20 vuoden investointitarpeet on tunnistettu.	Strategiassa kestävä talous ja vaikuttava päätöksenteko käsittää vastuullisena omistajana toimimisen ja suunnitelmallisen investoimisen.

	Mittari: omaisuudenhallinta-suunnitelman valmistumis-aste 100 %	

Elinympäristöpalvelut yhteistoiminta
toimistopäällikkö Sari Hietala-Karlsson

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	179 500	86 900	86 900	88 000	89 000
Kulut	1 329 500	1 322 100	1 433 000	1 474 000	1 513 000
Netto	-1 150 000	-1 235 300	-1 346 100	-1 386 000	-1 424 000

Maaseutuelinkeinoviranomaistoiminta ja löytöeläinpalvelu siirtyivät hallintopalveluista johdon ja toimielimen vastuualueelta elinympäristöpalveluiden yhteistoiminnan vastuualueelle. Maaseutuelinkeinoviranomaistoiminnan ja löytöeläinpalvelun eurot eivät sisälly tp 2025 lukuihin. Tuottojen lasku vuodesta 2025 johtuu rakentamislain voimaantulon myötä nousseesta lupakynnyksestä. Tämän seurauksena lupien määrä ja lupamaksutulot ovat vähentyneet. Lisäksi rakennusalan suhdanne on ollut vuonna 2026 heikko. Huomioitiin jo muutostalousarviovaiheessa.

Elinympäristöpalvelut yhteistoiminnan vastuualue sisältää

- Hallinto- ja toimistopalvelut
- Asiointipisteen palvelut
- Maankäytön palvelut
- Asuin- ja yritystonttien myynti ja markkinointi
- Rakennusvalvonnan yhteistoimintasopimus
- Ympäristönsuojelun yhteistoimintasopimus
- Ympäristöterveys Pirtevan yhteistoimintasopimus
- Löytöeläinpalvelun hallinto

Määrärahavarauksia

- Rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun, ympäristöterveys Pirteva, maaseututoimen yhteistyö ja löytöeläimet maksuosuudet 503 000 euroa
- Asuin- ja yritystonttien myynti ja markkinointi kulut sekä näkyvyyden lisääminen VT3 varrella 100 000 euroa
- Maankäytön osalta varataan määrärahoja katu- ja viheralueiden haltuunottoon uusien kaava-alueiden osalta sekä vanhojen kohteiden osalta 48 000 euroa
- Rakennusvalvonnan tuloja on arvioitu tulevan 80 000 euroa, joka on 20 000 euroa vähemmän, perustuen vuoden 2026 toteumaan.
- Henkilöstön koulutukseen varattu määrärahoja 4 000 euroa

Tilapalvelut
tilapalvelupäällikkö Harri Jääskeläinen

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	7 557 900	4 712 500	4 586 700	4 651 000	4 716 000
Kulut	4 203 200	3 017 000	3 105 700	3 195 000	3 279 000
Netto	+3 354 800	+1 695 500	+1 481 000	+1 456 000	+1 437 000

Tilapalvelujen vastuualueelle kuuluvat kunnan rakennuskantaomaisuuden hallinta, rakennusten elinkaaren aikaisesta suunnittelusta, toteutuksesta, kunnossapidosta ja purkamisesta vastaaminen sekä kiinteistöjen piha-alueiden hoito. Tilapalvelut vastaa kunnan palvelurakennusten vuokraustoiminnasta sekä vuokratilojen hoidosta ja kunnossapidosta sopimusten mukaisessa laajuudessa.

Tulevina vuosina tilapalvelut keskittyy taloautomaatiotekniikan kaukovalvonnan lisäyksiin kohteisiin, joissa sitä ei ole. “Digiloikka” vaatii henkilöstön koulutusta, jota tullaan järjestämään vuonna 2027. Näillä toimilla yritämme saada energian kulutuksia pienemmiksi vaikkakaan euro vaikutukset eivät ole suuria, johtuen energioiden hintojen jatkuvasta noususta. Vuonna 2027 Hämeenkyrön kunnan kouluverkosto liitetään uusiutuvaan kaukolämpöön, jonka myötä koko kunnan hiilidioksidipäästöt laskevat n. 44 % (CO2 päästöjen lasku n. 150 tonnia).

Muutokset

- Myllykolun toimintamallin muuttaminen -> keväällä 2026 tehtiin käyttöoikeussopimus Myllykolu Teatteri ry:n kanssa
- Hämeenkyrön Vuokratilat Oy:n toiminnan aloittamisen jälkeen 1.1.2026, Pirkanmaan hyvinvointialueelle vuokratut kohteet poistuivat Hämeenkyrön kunnan hallinnosta.

Ateria- ja puhtauspalvelut
ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö Erja Tomminen

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	1 909 600	1 897 500	1 829 500	1 855 000	1 881 000
Kulut	1 777 600	1 916 600	1 901 100	1 956 000	2 007 000
Netto	+132 000	-19 100	-71 600	-101 000	-126 000

Ateriapalvelut tuottaa ravitsemussuositusten mukaista, laadukasta ja kustannustehokkaasti tuotettua ruokapalvelua kunnan muille yksiköille. Monitoimikeskus Sillan keskuskeittiö toimii valmistuskeittiönä ja muut keittiöt (Heinijärven koulu/pk, Sasin pk, Mahnalan Ympäristökoulu, Kyröskosken koulu, Yhteiskoulu/lukio) palvelukeittiöinä.

Puhtauspalvelut tuottaa kunnan palvelurakennusten puhtaanapitopalvelun, lukuun ottamatta Monitoimikeskus Sillan tiloja. Osa palvelusta tuotetaan kunnan omana työnä ja osa ostopalveluna. Kunnan omana työnä siivotaan Yhteiskoulu ja F. E. Sillanpään lukio, Kyröskosken koulu, Mahnalan Ympäristökoulu sekä Heinijärven ja Sasin päiväkodit. Ostopalvelukohteita ovat Heinijärven koulu, Mahnalan Ympäristökoulun vanha puoli, liikuntahalli Kosken Syke, nuorisotalo sekä elinympäristö- ja hallintopalveluiden toimistotilat. Lisäksi ostopalveluna puhtauspalveluita hankitaan muutamiin pienempiin siivouskohteisiin.

Ateria- ja puhtauspalveluissa eläköityy henkilöstöä vuoteen 2028 mennessä ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus tulee asettamaan haasteensa palvelutuotannolle. Tavoitteena on ylläpitää sisäisille asiakkaillemme hyvällä puhtaustasolla ylläpidetyt tilat työskennellä sekä tarjota laadukasta ravitsemissuositusten mukaista ateriapalvelua kustannustaso huomioiden. Vuosittaisia vakiintuneita lähiruokapäiviä pyritään lisäämään nykyisestä sekä jatkamaan makuraatitoimintaa kaikissa ateriapalveluiden kohteissa. Yhteistyötä paikallisten elintarviketuottajien kanssa on tarkoitus ylläpitää ja kehittää edelleen. Ruokahävikin vähentäminen sekä hyödyntäminen on tärkeä teema ateriapalveluiden palvelualueella. Sekä ateria- että puhtauspalveluissa kiinnitetään erityistä huomiota ympäristönäkökulmiin käyttämällä ympäristövastuullisia puhdistusaineita.

Yhdyskuntatekniikka
yhdyskuntatekniikan päällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	530 900	457 900	487 200	494 000	501 000
Kulut	1 382 400	1 247 900	1 867 500	1 921 000	1 972 000
Netto	-851 500	-790 000	-1 380 400	-1 427 000	-1 471 000

Ulkoliikuntapaikkojen hoito siirtyi sivistyspalveluiden vapaa-aikapalveluista yhdyskuntatekniikkaan 1.9.2026. Tp 2025 luvut eivät sisällä ulkoliikuntapaikkojen hoitoa. Muutos näkyy kulujen siirtymisenä tälle vastuualueelle.

Yhdyskuntatekniikan vastuualue huolehtii kunnan rakennetusta ympäristöstä, sen suunnittelusta, kehittämisestä ja kunnossapidosta sekä infrahankkeiden toteuttamisesta. Vastuualue pitää kunnossa kaavakadut, edistää liikenneturvallisuutta, avustaa yksityisteitä määrärahojen puitteissa, ylläpitää kunnan varastoa ja konekeskusta, hoitaa puistot, leikkipaikat, yleiset alueet, katujen viheralueet, vesireitit ja venepaikat, matonpesupaikat, torin ja liikuntapaikat. Elinympäristölautakunta päättää yksityistieavustukset. Vastuualue hoitaa myös ajoneuvojen siirtämisestä aiheutuvat tehtävät. Vastuualueeseen sisältyy metsät ja pellot. Kunta hoitaa metsiään metsänhoitosuunnitelman mukaan.

Määrärahavarauksia

- Yksityistieavustukset (kunnossapitoavustus) 76 000 euroa
- Yksityisteiden kunnossapitokustannukset 214 000 euroa
- Kaavateiden kunnossapitokustannukset 268 000 euroa
- Metsänmyyntituotto-odotukset 120 000 euroa

Muutokset

- Venepaikkamaksujen korottaminen (tulojen lisääminen) arviolta 6 000 euroa
- Yleisten alueiden jätehuollon kustannuskorvaus SUP-tuottajilta (tulojen lisääminen) 15 000 euroa
- Katuvalojen sammuttaminen öisin (menojen vähentäminen) 10 000 euroa
- Liikuntapaikkojen hoito (menojen lisääminen) 153 000 euroa
- Viheraluesuunnittelija, nimike tarkentuu myöhemmin (menojen lisääminen) 48 000 euroa

Kaavoitus
Elinympäristöjohtaja Ritva Asula-Myllynen

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	22 200	17 500	5 500	6 000	6 000
Kulut	228 300	154 600	163 400	168 000	173 000
Netto	-206 100	-137 100	-157 900	-163 000	-167 000

Kaavoituksen tehtävänä on suunnitella ja ohjata kunnan maankäyttöä siten, että alueiden rakentaminen, palvelut, liikenne, elinkeinotoiminta, virkistysalueet ja elinympäristö muodostavat toimivan, turvallisen ja kestävän kokonaisuuden.

Vuosittain laaditaan kaavoituskatsaus ja kaavoitusohjelma, jossa hankkeet aikataulutetaan ja budjetoidaan. Kaavoitus järjestää hankkeissa alueidenkäyttölain mukaisen osallistamisen ja tiedotuksen. Kaavoitus hankkii tarvittavat kaava-aineistot ja pohjaselvitykset. Kaavoitus ylläpitää tarpeelliset kaavayhdistelmät ja karttapalvelut kunnan palvelutuotantoa ja kuntalaisia varten.

Kaavoituksessa on valmisteltu siirtymistä valtakunnalliseen Suomen ympäristökeskuksen rakennetun ympäristön Ryhti-tietojärjestelmään, johon kaikki voimassa olevat kaavat on viety. Tämän avulla parannetaan valmiutta rakennetun ympäristön digitalisaation hyödyntämiseen. Vuoden 2029 alusta lähtien kaavat tulee laatia tietomallimuodossa.

Yleiskaavat
Yleiskaavojen osalta Keskustan osayleiskaavan uudistyö käynnistyy uusilla pohjaselvityksillä. Kaavan aiempia selvityksiä täydennetään ja OAS päivitetään. Työn edetessä tarkennetaan kaavatyön tavoitteita ja otetaan huomioon mm. valmistunut uusi VT3 liittymineen ja sen vapauttama suunnittelupotentiaali keskustan kautta kulkevan vanhan valtatien varrella.

Sasi-Mahnala-Laitila-Metsäkulma -osayleiskaava on hyväksytty valtuustossa 29.4.2024 mutta se ei ole vielä tullut voimaan. Valituksista johtuvaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kesäksi luvattua päätöstä odotellaan loppuvuodesta 2026.

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotus oli nähtävillä loppuvuodesta 2025. Viranomaisneuvottelu pidettiin 4.5.2026 ja hyväksymiskäsittely oli kunnanhallituksessa 25.5.2026 ja kunnanvaltuustossa 8.6.2026 Kaavasta on tehty valituksia ja niiden käsittely kunnassa jatkuu.

Asemakaavat

Hollitien asemakaavamuutoksen luonnokset olivat nähtävillä keväällä 2026 ja mielipiteitä ei jätetty mutta viranomaislausunnoissa edellytettiin lisäselvityksiä ja tarkempaa vaikutusten

arviointia RKY-alueella. Kaavaehdotuksen on tarkoitus valmistua loppuvuonna 2026 niin, että se voitaisiin hyväksyä alkuvuodesta 2027.

Laivarannan alueen asemakaavamuutos on edennyt siten, että kaavaehdotuksen on tarkoitus valmistua 2027.

Muita kaavahankkeita käynnistetään tarpeen mukaan.

Määrärahavarauksia

- asiantuntijapalveluiden ostot 60 000 euroa

KAAVOITUKSEN TYÖOHJELMA- JA BUDJETTILUONNOS 2027-2029, €

Kaavoituksen ajankohtaisista hankkeista lisätietoa on kaavoituskatsauksessa.
Kaavoituskatsaus ja yhteystiedot - Hämeenkyrö
ASK=asemakaava ASKM=asemakaavamuutos OYK=osayleiskaava

Hanke / työvaihe	2027 menot	2027 tulot	2028 menot	2028 tulot	2029 menot	2029 tulot
YLEISKAAVAT (OYK)						
1. Keskustan OYK						
Selvitysten täydentäminen: Kaupallinen- ja liikenneselvitys, kytkeytyvät virkistysalueet / luontoselvitys	37 000					
OAS / kilpailutus						
Luonnosvaihe			30 000			
Ehdotusvaihe					30 000	
ASEMAKAAVAT JA -MUUTOKSET (ASK JA ASKM)						
1. Hollitien alueen ASKM – Keskustan kehittäminen						
Luonnos 2026						
Ehdotus – hyväksyminen	7 000	5 000				
2. Laivarannan ASKM						
OAS / selvitykset 2025						
Rakennetun ympäristön selvitys						
Luonnos						
Ehdotus	7 000	500				
3. Asemakaavamuutokset, varaus (pienet kohteet / vähäiset)	**8 000**		**8 000**		**8 000**	
MUUT KAAVOITUKSEN JA MAANKÄYTÖN HANKKEET						
Kaavatoimikunta, tutustumiskohteita	1 000		1 000		1 000	
Kaavoitusmaksut (tuloja)		1 000		1 000		1 000
YHTEENSÄ	**60 000**	**6 500**	**39 000**	**1 000**	**39 000**	**1 000**

Vesihuoltolaitos
yhdyskuntatekniikan päällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2025	MTA 3/2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	2 398 400	2 461 900	2 486 900	2 522 000	2 557 000
Kulut	1 564 900	1 561 300	1 706 400	1 756 000	1 802 000
Netto	+833 400	+900 600	+780 500	+766 000	+755 000

Vesihuolto vastaa veden hankinnasta eli veden johtamisesta, käsittelystä ja toimittamisesta talousvetenä käytettäväksi sekä viemäröinnistä eli jäteveden, huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtamisesta sopimusten mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksella on kulutuspisteitä 8/206 3285 kpl, joista 41 on vesiyhtymiä, 3 viemäriyhtymää ja 1 vesi- ja viemäriyhtymä. Vesiosuuskuntien/yhtymien määrä on vähentynyt neljällä kunnan vesihuoltolaitokseen sulautumisten johdosta.

Jätevedenpuhdistamolla käsitellään Hämeenkyrön lisäksi Ylöjärven Viljakkalan alueen jätevedet. Viljakkalan jätevesien osuus puhdistamolle vastaanotettavasta kokonaisjätevesimäärästä on noin 10 prosenttia. Yhteistyö tehostaa puhdistamon kapasiteetin käyttöä ja muodostaa osan kuntien välistä vesihuoltoyhteistyötä.

Vedenhankinta perustuu useamman vedenhankintalähteen hyödyntämiseen. Miharin vedenottamo on Nokian kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan yhteisomistuksessa. Lisäksi vesihuoltolaitos hankkii vettä Kyröskosken Vesihuolto Oy:ltä sekä Hämeenkyrön Vesi Oy:ltä. Monipuolinen vedenhankinta parantaa toimitusvarmuutta ja mahdollistaa vedenhankinnan turvaamisen myös yksittäisissä häiriötilanteissa.
Miharin vedenottamon omistavat Nokian kaupunki 60 % ja Hämeenkyrön kunta 40 % ja Hämeenkyrön Vesi Oy:n omistavat kunta ja Sastamalan kaupunki puoliksi.

Hämeenkyrön kunta tekee vesihuollossa tiivistä yhteistyötä alueen muiden vesihuoltotoimijoiden kanssa. Yhteistyö tukee vedenhankinnan varmuutta, osaamisen hyödyntämistä ja vesihuollon häiriötilanteisiin varautumista. Hämeenkyrön Vesi Oy:n toimitusjohtajan tehtävä hoidetaan vuorovuosin Hämeenkyrön kunnan yhdyskuntatekniikan päällikön ja Sastamalan Veden käyttöpäällikön toimesta.

Valtuuston hyväksymään omistajapolitiikkaan sisältyy määräys, että vesihuoltolaitoksen peruspääoman korko hyväksytään vuosittain talousarvion yhteydessä. Vuodelle 2026 peruspääoman korko on 0,5 %. Vesihuoltolaitoksen talouden tulee perustua vesihuollosta perittävillä maksuilla katettaviin kustannuksiin vesihuoltolain mukaisesti. Maksujen tulee mahdollistaa vesihuoltolaitoksen toiminnan, kunnossapidon ja investointien rahoittaminen sekä

asianmukainen varautuminen tuleviin saneeraustarpeisiin. Vuonna 2027 vesihuollon maksuihin on ennakoitavissa lieviä tarkistuksia kustannusten ja investointitarpeiden kattamiseksi.

Vesihuoltolaitoksen toiminnassa painotetaan vuonna 2027 vesihuollon toimintavarmuuden ylläpitämistä ja kehittämistä. Keskeisiä tavoitteita ovat vedenhankinnan turvaaminen, verkostojen suunnitelmallinen kunnossapito, häiriötilanteisiin varautuminen sekä vesihuollon kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden parantaminen.

Muutostiedot:

Henkilöstöresurssien osalta varaudutaan vesihuoltoasentajan rekrytointiin.

Investoinnit

Investointiosan laadinnan pohjana on ollut taloussuunnitelman 2026 investointiosa. Suunnitelmaa on korjattu muuttuneilla tiedoilla ja siihen on lisätty uusia hankkeita. Investointiosa on tehty kolmelle vuodelle.

Investointiosan lukuohje

- vihreällä pohjalla olevat kohdat ovat valtuustolle sitovia määrärahoja
- siniset tekstit ovat lisätietoa valtuustolle ja ovat jo etukäteen valmisteluja lautakunnan käyttösuunnitelmassa hyväksyttäväksi tulevia kohteita

Määrärahat ovat sitovia hankkeittain vuoden 2027 osalta. Lautakunnat päättävät määrärahojen käytöstä eri kohteisiin esim. elinympäristölautakunta päättää jakaa tiestön määrärahan. Nämä lautakunnan käyttösuunnitelmassa päätettävät yksittäiset kohteet ovat sinisellä merkittyjä lisätietoja.

Käytettävissä on vain talousarviovuodelle osoitetut määrärahat. Suunnitelmavuodet ovat ohjeellista varautumista.

Maa- ja vesialueet, kiinteistöt

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Kiinteistöjen hankinta	150 000	150 000	150 000		Hallitus tekee aina erillisen päätöksen maanhankinnasta. Kunnan maapolitiikka määrittelee ostojen kohdentamisen.
kulut	150 000	150 000	150 000		

Osakkeet ja osuudet

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Konsernin lisäpanostus	1 500 000	0	1 500 000		Konserniyhtiöiden lisärahoitustarpeet. Tarkka päätös tehdään vuoden aikana.
kulut	1 500 000	0	1 500 000		

Rakennukset

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Elinympäristöjohtajan päätöksellä toteutettavat pienet hankkeet	50 000	150 000	150 000		Äkillisiä ja ennakoimattomia korjaustarpeita varten, jotta palvelutuotanto ei esimerkiksi keskeydy tai tilojen käyttörajoituksia ei tarvita.
Heinijärven koulun peruskorjaus	0	0	0	1 100 000	Heinijärven pääkoulu ja puukoulu peruskorjausvaraus. Kesällä 26 tehty akuutteja nopeita korjauksia pääkoulussa ja olosuhdemittaukset toteutetaan vuoden loppuun mennessä. Tulevat tarvittavat toimet ja hinta-arviot perustuvat saatuun kuntoarvioon syyskuulta 26. Kustannusarvio ilman tilamuutoksia.
Monitoimikeskus Sillan hankkeet	*301 000*	*235 000*	*242 000*		2027 projektit PTS:n mukaisesti. 2028+2029 suunnitellut työt vuoden 2025 hintatasossa. Ta-esitykset tarkistetaan yhteistoimintaryhmässä (YTR) vuosittain. Summat sisältyvät elinkaarimallin sopimukseen, joka osana on PTS.
Sisätilojen maalaus, ltk	225 000	0	0		*Pts:n mukaisia kunnossapitotoimenpiteitä. Kustannukset arvioita.*
Paloilmoitinkeskuksen uusinta, ltk	13 000	0	0		*Pts:n mukaisia kunnossapitotoimenpiteitä. Kustannukset arvioita.*
Luokkahuoneiden valaistusten uusimista, ltk	35 000	0	0		*Pts:n mukaisia kunnossapitotoimenpiteitä. Kustannukset arvioita.*
Sillan hankkeet, muu, ltk	*28 000*	*235 000*	*242 000*		*Lisätyövaraus 27. Tulevien vuosien pts:n mukaiset kunnossapitotoimenpiteet täsmentyvät vuosi kerrallaan.*
Koulurakennusten kokonaisuus	*380 000*	*175 000*	*150 000*		
Pistevuotojen korjaussuunnittelu (mm. Mahnalan Ympäristökoulu) ja toteutus 2026-2027, ltk	*145 000*	*0*	*0*		*Kupariputkiurakka (käyttövesiputkien materiaalivaihto) +valvonta. Hinta-arvio suunnitelmista.*
Yhteiskoulu, keittiön katon uusinta, ltk	*80 000*	*0*	*0*		*Alapohja huonokuntoinen. Hinta on arvio.*

...Rakennukset jatkuu

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Sasin päiväkoti, taloautomaatiotekniikka	*40 000*	*0*	*0*		*Saadaan kaukovalvonnan piiriin. (budjettihinnat saatu17.9.) Hyvin toimiva taloautomaatio auttaa seuraamaan ja vähentämään energiankulutusta, pitämään sisäolosuhteet kunnossa, havaitsemaan tekniset viat nopeasti, vähentämään turhaa huoltotyötä ja -liikennettä, pidentämään laitteiden käyttöikää ja johtamaan ja valvomaan kunnan koko rakennuskantaa keskitetysti.*
Liikuntahalli Kosken Syke, taloautomaatiotekniikka, ltk	*20 000*	*0*	*0*		*Saadaan kaukovalvonnan piiriin. (budjettihinnat saatu17.9.) Hyvin toimiva taloautomaatio auttaa seuraamaan ja vähentämään energiankulutusta, pitämään sisäolosuhteet kunnossa, havaitsemaan tekniset viat nopeasti, vähentämään turhaa huoltotyötä ja -liikennettä, pidentämään laitteiden käyttöikää ja johtamaan ja valvomaan kunnan koko rakennuskantaa keskitetysti.*
Sykkeen äänentoisto ja kuulutusjärjestelmä, ltk	*50 000*	*0*	*0*		*Laitteisto vanhentunut ja turvallisuusriski. Turvallisuuden kannalta olennainen. Pelastuslaki velvoittaa varautumaan.*
Kyröskosken koulu, ulkorappusten korjaus, ltk	*45 000*	*0*	*0*		*Epäkunnossa ja turvallisuusriski ollut vuosia. Keväällä 26 saadun arvion mukaan.*
Kyröskosken koulu: liikuntahalli Kosken Syke, ltk		*25 000*	*0*		*Pts:n mukaisia kunnossapitotoimenpiteitä: valaistuksen sekä turvavalaistuksen uusimista. Kustannukset arvioita.*
Vielä määrittelemättömät koulujen hankkeet, ltk		*150 000*	*150 000*		*Tuleville vuosille korjausvelan hallintaan varautumista. Kohteet tarkentuvat kunkin vuoden talousarviossa.*
Muut rakennukset	*1 280 000*	*1 300 000*	*100 000*		
Kivimäentie 12, salaoja- ja sadevesiremontti, ltk	*40 000*	*0*	*0*		*PTS: n mukaisia. Pirha vuokralla toistaiseksi.*
Torikioski, lämmönvaihtimen ja putkien uusinta, ltk	*40 000*	*0*	*0*		*Korjausvelkaa. Yrittäjän kanssa toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus.*
Teknisen siiven suunnittelu 2026 ja peruskorjaus 2027, ltk	*1 200 000*	*1 300 000*	*0*		*Kunnantalohankkeen toisen vaihtoehdon kartoittamista. Päätösehdotukset toimenpiteistä tehdään suunnittelun perusteella erikseen. Korjauksen kustannusarvio päivittyy suunnittelun myötä. Helmen tilojen sopimus päättyy 2029. Kunta ei voi rakennuttaa itselleen toimitiloja kilpailuttamatta ja tämä ollut tilapäinen akuuttiin tarpeeseen liittyvä suorahankinta.*
Vielä määrittelemättömät muut rakennushankkeet, ltk	*0*	*0*	*100 000*		*Tuleville vuosille korjausvelan hallintaan varautumista. Kohteet tarkentuvat kunkin vuoden talousarviossa.*
kulut	2 011 000	1 860 000	642 000		

Liikenneväylät

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Sasin kevyenliikenteenväylä, kunnan osuus	0	0	0	1 700 000	Huom! Valtuustotasoiseksi hankkeeksi ennakoidaan Sasin kevyenliikenteenväylän osuus kunnalle vuodelle 2028: 1,7 milj. euroa. Suunnitelma tehty valtion kanssa yhdessä 2025. Valtion 50 % rahoitusosuus on riippuvainen tulevan hallituskauden liikenne- ja talouspolitiikasta. Hankkeen kokonaiskustannus on 3,4 milj. euroa.
Tiestöhankkeet	280 000	1 270 000	470 000	0	
Taajamien asfaltoinnin saneeraus ltk	*260 000*	*250 000*	*350 000*	*jatkuu samantasoisena*	*Asemakaavakatujen pintojen uusimista. Perustuu 2015 tehtyyn tarveselvitykseen, missä korjausvelan suuruus arvioitu vähintään 4 milj. euroksi.*
Katuvalojen saneeraus, ltk	*20 000*	*20 000*	*20 000*		*Ideana siirtyä uusien valaisimien hankintaan leasing-mallilla niin, että säästyneellä sähköllä maksettaisi investointeja. Katuvaloinvestoinnit 20 000 € ovat pylväitä, juuritukia ja kaapeleita varten. Valaisimet vaihdetaan palvelusopimuksella.*
Ahrolantien kevyenliikenteenväylän suunnitelma 2026 ja toteutus 2028, ltk	*0*	*800 000*	*0*		*Suunnittelu valmis 2026. Liikenneturvallisuutta parantava hanke. Ei ole välttämätön tällä kaudella, sillä hidasteet juuri asennettu. Mutta voi jarruttaa Seuloontien tonttien myyntiä, ellei toteuteta.*
Vielä määrittelemättömät muut tiestöhankkeet, ltk	*0*	*200 000*	*100 000*		*Tuleville vuosille korjausvelan hallintaan varautumista. Kohteet tarkentuvat kunkin vuoden talousarviossa.*
Asemakaavakadut ja -alueet	10 000	120 000	200 000		
Seuloontien jatko ltk	*0*	*0*	*0*	*90 000*	*Päällystys vielä puuttuu mutta voidaan toteuttaa, jos suhdanteet ja kysyntä nykyisestä muuttuvat. Yhtään tonttia ei ole toistaiseksi myyty.*
Hollitien alue suunnittelu ja toteutus kaavoituksen edetessä, ltk	*10 000*	*20 000*	*0*		*Suunnittelun ja toteutuksen aikataulu määräytyy Hollitien asemakaavan hyväksymisestä, joka tapahtuu arviolta aikaisintaan 2027.*
Tippavaaran yritysalueen asemakaava- ja asemakaavan laajennussuunnitelma ltk	*0*	*0*	*0*	*15 000*	*Riippuu Tippavaaran yritysalueen kaavan aikataulusta ja tonttien kysynnästä.*
Joenmutkan asemakaava-alueen suunnitelma (Heiskanmetsä) ltk	*0*	*0*	*0*	*15 000*	*Ei vielä ajankohtainen alue.*
Vielä määrittelemättömät asemakaavakatujen ja -alueiden hankkeet, ltk	*0*	*100 000*	*200 000*		*Tuleville vuosille korjausvelan hallintaan varautumista. Kohteet tarkentuvat kunkin vuoden talousarviossa.*
kulut	290 000	1 390 000	670 000		

Vesihuolto

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Vesihuoltohankkeet, menot	500 000	500 000	500 000		
Viemäriverkoston - ja laitteiston saneeraus, ltk	*250 000*	*200 000*	*250 000*		*Jätevesipumppaamojen, jätevesikaivojen ja verkoston saneeraus. Lietelingon uusiminen puhdistamolla. Omaa toimintaa ei yhtiöitetä, joten korjausvelkaa ja kriittistä infraa.*
Vesijohtoverkoston- ja laitteiston saneeraus, ltk	*200 000*	*250 000*	*230 000*		*Sulkuventtiilien vaihto ja uusien asentaminen, osuuskuntien mittarikaivojen ja verkoston saneeraus, paineenkorotusasemien laitteiden uusiminen. Omaa toimintaa ei yhtiöitetä, joten korjausvelkaa ja kriittistä infraa.*
Etäluettavat vesimittarit, ltk	*50 000*	*50 000*	*20 000*		*Etäluettavat mittarit parantavat asiakaspalvelua, kun laskutus saadaan reaaliaikaiseksi. Mittarit pitää joka tapauksessa uusia määräajoin. Mittarit ovat vanhoja ja ne olisi jo pitänyt uusia.*
kulut	500 000	500 000	500 000		

Puistot ja muut yleiset alueet

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Liikuntapaikat	30 000	400 000	350 000		
Tekonurmijalkapallokentän pinnan uusiminen, ltk	*30 000*	*700 000*	*300 000*		*Tekonurmijalkapallokenttä uusitaan uudella nurmimatolla sekä laajennetaan täysimittaiseksi. Suunnittelu 27, toteutus 2 vuodelle. Haetaan 30 % liikuntapaikkarakentamisen avustusta hankkeelle. Hankkeen aikataulu tarkistetaan vuoden 2027 aikana.*
Tekonurmijalkapallokentän pinnan uusiminen, avustustulo	*0*	*-300 000*	*0*		*Selvitetään, onko rahoitusta haettavissa vielä.*
Vielä määrittelemättömät liikuntapaikkahankkeet, ltk	*0*	*0*	*50 000*		*Tuleville vuosille korjausvelan hallintaan varautumista. Kohteet tarkentuvat kunkin vuoden talousarviossa.*
Yleiset alueet	90 000	100 000	210 000		
Uskelanniemen rannan kehittäminen, ltk	*0*	*0*	*110 000*		*Vuonna 2023 valmistuneen satamasuunnitelman toteuttamisen seuraava vaihe kaavoituksen edistyessä. Kaavaluonnos lokakuussa 26 hallitukseen ja sen jälkeen hankkeessa valmistellaan kaavaehdotus. Mm. valaistuksen, veneenlaskupaikan ja kalastuslaiturin kunnostusta.*
Leikkikentät (9 kpl), ltk	*50 000*	*50 000*	*50 000*		*Leikkivälineiden uusimista ja kunnostusta. Kulutuspalvelulakiin perustuva välttämätön kunnossapito.*
Järvenkylän uimarannan kokonaisuus, ltk	*40 000*	*0*	*0*		*Järvenkylän uimaranta-alueen kunnostustoimenpiteitä, mm. kuivan ranta-alueen rakenteiden uusimista.*
Vielä määrittelemättömät yleisten alueiden hankkeet, ltk	*0*	*50 000*	*50 000*		*Tuleville vuosille korjausvelan hallintaan varautumista. Kohteet tarkentuvat kunkin vuoden talousarviossa.*
tuotot	0	-300 000	0		
kulut	120 000	800 000	560 000		
netto	120 000	500 000	560 000		

Irtaimisto

Hanke	TA 2027	TS 2028	TS 2029	myöhemmin	lisätiedot
Hallintopalvelut	0	15 000	15 000		Hallinnon ohjelmien kehittäminen.
Varhaiskasvatus	15 000	15 000	15 000		Sasin ja Sillan päiväkodin kalusteiden uusiminen vuorovuosin, uutuushankinnasta 8-9 vuotta
Vapaa-aikapalvelujen kalustehankinnat 2027. Suunnitelmavuodet: Sivistyspalveluiden vielä määrittelemättömät hankkeet	30 000	30 000	30 000		10 000 euroa kirjaston kalusteisiin, päivitystä (uutuushankinnasta 10 vuotta) ja hiljaiseen työskentelyyn kaluste. 20 000 euroa kuntosalilaitteiden uusintaan (Syke, Jäähalli, Yhteiskoulu), selvitetään mahdollisuus avustuksen hakuun.
Kylmäkoneiden uusinta keittiöllä Yhteiskoulu/Kyröskosken koulu, Kiinteät kylmälaitteet tulee korjata kylmäaineasetuksen mukaisiksi. Laitteet ovat elinkaarensa lopussa.	50 000	50 000	0		Arvioidaan, kumpi kohde on kiireellisempi eli tehdään vuonna 2027. Toisen kohteen toteutus 2028.
Elinympäristöpalveluiden vielä määrittelemättömät hankkeet	40 000	40 000	40 000		Tuleville vuosille varautumista, mm. kone- ja kalustohankintoja.
kulut	135 000	150 000	100 000		

INVESTOINNIT YHTEENSÄ		TA 2027	TS 2028	TS 2029	
Maa- ja vesialueet, kiinteistöt	kulut	*150 000*	*150 000*	*150 000*	
Osakkeet ja osuudet	kulut	*1 500 000*	*0*	*1 500 000*	
Rakennukset	kulut	*2 011 000*	*1 860 000*	*642 000*	
Liikenneväylät	kulut	*290 000*	*1 390 000*	*670 000*	
Vesihuolto	kulut	*500 000*	*500 000*	*500 000*	
	tuotot	*0*	*-300 000*	*0*	
Puistot ja muut yleiset alueet	kulut	*120 000*	*800 000*	*560 000*	
Irtaimisto	kulut	*135 000*	*150 000*	*100 000*	**2027–2029 yhteensä**
	tuotot	***0***	***-300 000***	***0***	***-300 000***
	kulut	***4 706 000***	***4 850 000***	***4 122 000***	***13 678 000***
	netto	***4 706 000***	***4 550 000***	***4 122 000***	***13 378 000***

Poistonalaiset investoinnit	TA 2027	TS 2028	TS 2029	2027–2029 yhteensä
tuotot	*0*	*-300 000*	*0*	-300 000
kulut	*3 056 000*	*4 700 000*	*2 472 000*	10 228 000
netto	*3 056 000*	*4 400 000*	*2 472 000*	9 928 000